

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometrgasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt 2, Postfach 17

Letnik X.

Celovec, petek, 11. februar 1955

Štev. 6 (668)

Nemška oborožitev je vrgla francosko vlado...

Vprašanje Mendes-Franceove politike v Severni Afriki samo pretveza

Z glasovanjem o vladni politiki v Severni Afriki, s katerim je bil ministrski predsednik Mendes-France povezal vprašanje zaupnice, je konec minulega tedna francoski parlament strmoglavil 20. povojno francosko vlado, proti kateri je glasovalo 319 poslancev, zanjo pa samo 273.

Razlogi posameznih opozicijskih strank za glasovanje proti Mendes-Franceu so bili tako raznoliki in med nekaterimi celo med seboj popolnoma nasprotni, da je bilo očitno, da je igralo vprašanje severno-afriške politike Mendes-Francea le postransko vlogo kot pretveza za njegovo strmoglavljenje. Dejanski vzroki so

bili v nasprotovanju proti uresničitvi pariških sporazumov glede oborožitve Zapadne Nemčije.

Že ob ratifikaciji pariških sporazumov v francoskem parlamentu je dobil Mendes-France le pičlo večino, kakor se danes

ne sredinskih francoskih strank — slučajno. Najtežji udarec je zadala Mendes-Franceovi vladi razcepljenost v lastni stranki, kajti njegov strankarski sovrstnik Rene Mayer je najbolj srdito napadal vladno politiko.

Mendes-France je po usodnem izidu glasovanja predložil predsedniku republike ostavko svoje vlade. Predsednik republike Rene Coty je takoj začel razgovore s predstavniki parlamenta in Sveta republike ter drugimi centralnimi osebnostmi in končno poveril nalogo sestavitve nove vlade nekdanjemu ministrskemu predsedniku Antoine Pinayju. Antoine Pinay je nalogo prevzel in po zadnjih vestih izjavil, da bo najkasneje danes, v petek, predstavil novo vlado parlamentu in mu predložil svoj vladni program.

Francoska vladna kriza je v vseh zapadnih državah izzvala precejšnje zaskrbljenost zaradi nadaljnje usode pariških sporazumov, ker jih doslej še ni odobril Svet republike. Da je ostalo odprto vprašanje politike v Severni Afriki, komaj omenjajo.

V Zapadni Nemčiji je padeč Mendes-Franceov vlade okrepil stališče socialnih demokratov, ki sedaj toliko bolj poudarjajo, da zadnja beseda glede oborožitve in pariških sporazumov še ni izgovorjena. Kajpada so vzeli tudi na Vzhodu francosko vladno krizo z zadovoljstvom na znanje.

kaže, več ali manj — zaradi svoje spretosti prepričevanja v odločilnem trenutku in zaradi notranje razcepljenosti veči-

...in sovjetska oborožitev Malenkova

Ko je bilo letos malone dva meseca pred običajnim časom sklicano zasedanje Vrhovnega sovjeta, so si v zapadnih političnih krogih belili glave o tem, kaj naj bi bil vzrok za predčasno zasedanje, in domnevali, da bo prišlo do nekih izrednih sklepov na tem zasedanju. Sedaj je vzrok znan.

Ministrski predsednik Malenkov je na skupni seji obeh domov Vrhovnega sovjeta v ponedeljek sporočil svoj odstop. Nato je bil izvoljen po predlogu prvega sekretarja KP Sovjetske zveze Nikite Hruščeva dosedanj ohrambni minister in namestnik ministrskega predsednika maršal Nikolaj Bulganin za novega ministrskega predsednika.

Že v zadnjem času so v raznih govorih Malenkova in Hruščeva ter v sovjetskem tisku prišla do izraza globlja nesoglasja med sovjetskimi voditelji. Medtem ko je Malenkov zastopal mnenje in podčrtaval potrebo po zvišanju proizvodnje na področju industrije predmetov za široko potrošnjo ter hotel vsaj na videz nekoliko skrbeti za dvig življenjskega standarda zlasti kmečkih množic, je Nikita Hruščev tako gospodarsko-politično smer obsojal in se zastavljal za vrnitev k prvenstvenemu pospeševanju težke in vojne industrije, kakor je bilo to med Stalino-vo vladavino.

Odstop Malenkova s položaja ministrskega predsednika zato očitno pomeni zmago prvega sekretarja partije in dejstvo, da državnega vodstva ni vzel sam v svoj roke, marveč ga je prepustil visokemu vojaškemu funkcionarju in dosedanjemu obrambnemu ministru Bulganinu, po mnenju političnih krogov na Zapadu potrjuje, da naj v bodoče v okviru pospešene težke industrije še prav posebno prednjači vojna industrija za nadaljevanje svetovnega oboroževalnega tekmovanja.

V svojem sporočilu, da odstopi kot ministrski predsednik, je Malenkov izvajal običajno samokritiko. Označil se je sam za »nezmožnega« za tako nalogo in prevzel nase vso odgovornost za nezadovoljivo stanje v kmetijstvu, čeprav je na drugi strani tožil, da ni mogel vplivati na delo v nekaterih ministrstvih in gospo-

darskih ustanovah. Nazadnje je še priznal v zadnjem času proti sebi naperjeno tezo prvega partijskega sekretarja Hruščeva, da je edino pravilna gospodarska osnova pospeševanje nadaljnjega razvoja težke industrije z vsemi sredstvi.

Tako je vprašanje, ali je v Sovjetski zvezi treba dati prednost dvigu življenjskega standarda ljudskih množic ali povčanju vojaške moči potom pospešenega razvoja težke ali zlasti vojne industrije, postalo nekako vsaj posredno usodno za sovjetskega ministrskega predsednika Malenkova, kakor je bilo usodno oborožitveno vprašanje na Zapadu za francoskega ministrskega predsednika Mendes-Francea.

Kdor pa je pričakoval, da bo Malenkova po njegovem odstopu kot ministrski predsednik doletela slična usoda kakor druge sovjetske voditelje pred njim, ki so bili označeni ali so se samokritično sami označili za nesposobne za kakršno koli državno ali partijsko funkcijo in odgovorne za neke nedostatke, tokrat ni prišel na svoj račun. Malenkov je takoj spet prevzel drugo odgovorno funkcijo v sovjetski vladi. Postal je minister za elektroindustrijo in hkrati namestnik ministrskega predsednika. Taka praksa je bila v Sovjetski zvezi doslej zelo redka.

Mesto obrambnega ministra, ki ga je doslej zavzemal novi ministrski predsednik Bulganin, je prevzel maršal Šukov ter je bil z njim vpliv vojske v vladi še povečan.

Sovjetska zveza je povečala proračun za narodno obrambo

Letošnji proračun Sovjetske zveze predvideva 557,5 milijarde rubljev dohodkov in 553,7 milijarde izdatkov. Izdatki za narodno obrambo bodo znašali 112,1 milijarde, za narodno gospodarstvo je določeno 222,4 milijarde, za kulturne in socialne potrebe pa 146,9 milijarde. Na zasedanju Vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze je minister za finance Zvjervov pri pojasnjevanju izdatkov za narodno obrambo dejal, da mednarodni položaj sedaj ne dovoljuje znižanja teh izdatkov in da bodo investicije za vojaške potrebe okrepile obrambno zmogljivost. V primeri z lanskim letom se bodo izdatki Sovjetske zveze za narodno obrambo povečali letos za 12%.

Letos je treba rešiti vprašanje Avstrije

Po zamenjavi sovjetskega ministrskega predsednika je imel na zasedanju Vrhovnega sovjeta zunanji minister Molotov pomemben zunanje-politični govor, med katerim se je dotaknil tudi avstrijskega vprašanja. Ponovno je podčrtal znano sovjetsko stališče, da avstrijskega vprašanja ne bo mogoče reševati ločeno od nemškega vprašanja. Dejal je, da pariški sporazumi ogrožajo avstrijsko neodvisnost in spet postavljajo v ospredje nevarnost ponovnega »Anschlusa«, kar je pa treba za vselej preprečiti. Zato bi bilo potrebno najti čimprejšnjo ureditev tega problema na četvertni konferenci še v tem letu, na kateri naj bi sodelovala tudi Avstrija sama.

K izjavam Molotova o Avstriji sta zavzela stališče zvezni kancler ing. Raab in podkancler dr. Schärff, ki sta opozorila

na Moskovsko deklaracijo, ki obljublja Avstriji neodvisnost in svobodo brez slehernih pogojev. Zato Avstrija tudi danes meni, da sklenitev njene državne pogodbe ne sme biti povezana z nikakimi pogoji, zlasti pa ne s takimi, na katere Avstrija ne more imeti nobenega vpliva. Z mnenjem Molotova, da v Avstriji ne sme biti nobenih tujih vojaških sil in oporišč in da se Avstrija ne sme pridružiti nobenemu vojaškemu paktu, avstrijska vlada popolnoma soglaša.

Vojaška obveznost na Kitajskem

Iz Pekinga sporočajo, da je vlada LR Kitajske te dni sklenila uvesti splošno vojaško obveznost. Doslej so tvorili ljudsko armado Kitajske samo prostovoljci.

Položaj okoli Formoze

Kitajski ministrski predsednik in zunanji minister Ču En Laj je minuli teden odklonil sodelovanje LR Kitajske v razpravi Varnostnega sveta OZN o vprašanju Formoze in o možnosti priti v tem sporu do premirja. Nato je zavladdalo v zapadnih vladnih krogih prepričanje, da je zadevo treba prepustiti tajni diplomaciji, ki bi jo morda le še uspešno rešili. Vrstili so se razgovori med britanskimi in indijskimi predstavniki ter sovjetskim zunanjim ministrom v Moskvi, prav tako pa tudi razgovori sovjetskih in kitajskih predstavnikov s predstavniki britanskega zunanjega ministrstva in indijskim premierom Nehrujem v Londonu.

Govorice, ki so krožile zlasti v krogih pravkar zaključene konference ministrskih predsednikov Britanske skupnosti narodov v Londonu, pravijo, da Sovjetska zveza predlaga posebno konferenco izven OZN — slično ženevski konferenci, na kateri je bilo doseženo premirje v Indokini — in da bi se LR Kitajska s tako konferenco strinjala. Vzdržujejo se tudi domnevanja, da generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld in ministrski predsednik Ču En Laj nista pretrgala svojih

stikov, navezanih ob Hammarskjöldovem obisku v Pekingu in da se tudi v tej smeri »kuha dobra kaša«. Varnostni svet se zaradi tega tudi še ni odločil za nadaljevanje razprave o Formozi, da ne bi otežkočil demnevanega zbliževanja po drugi smeri, ki meri mimo OZN.

Medtem je Čangkaškova vojna mornarica ob ameriški pomoči začela evakuirati svoje čete in civilno prebivalstvo s tačen-skih otokov. Doslej so prepeljali že okoli 15.000 oseb s teh otokov na Formozo in bo akcija po komaj enem tednu že te dni zaključena. Do pomembnih incidentov med evakuacijsko akcijo doslej še ni prišlo, le ponekod so ameriška lovsko letala, ki ščitijo akcijo, nad evakuaranimi otoki naletela na ogenj iz protiletalskega topništva kitajske ljudske vojske, pri čemer je bilo baje razstreljeno eno ameriško lovsko letalo. Krožijo vesti, da je Čangkajšek pripravljen evakuirati tudi ostale obalne otoke, kot na primer Kemoj, čeprav se je temu doslej še trdovratno upiral.

Ob vsem tem torej nastaja videz, da se vprašanje Formoze trenutno nekoliko nagiba na bolje.

Na povabilo Slovenske prosvetne zveze bo

PTUJSKI OKTET

gostoval s sporedom narodnih in umetnih pesmi

v soboto, 12. 2. 1955 ob 20. uri pri Schützu v Škofičah,

v nedeljo, 13. 2. 1955 ob 11. uri v Kinodvorani v Železni Kapli
ob 15. uri v Prosvetnem domu v Žitari vesi
ob 20. uri pri Tišlarju v Št. Janžu v Rožu

Vsi prijatelji slovenske narodne in umetne pesmi prisrčno vabljeni!

Kaj je resnica, gospod Graf?

Med odgovornimi avstrijskimi osebnostmi je bil menda sedanji prosvetni minister dr. Drimmel prvi, ki je postavil trditve, da je obstoječa odredba o dvojezičnem šolstvu nastala pod pritiskom zasedbene sile. V izjavi, ki jo je predala delegacija Slovenske prosvetne zveze ob priložnosti sprejema pri ministru v Celovcu, je bilo poudarjeno, da je natančno znano, kako je odredba nastala in da ne more biti nobenega govora o tem, da bi jo bila izsilila zasedbena oblast. Hkrati je bil minister opozorjen na izjave avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja in drugih političnih osebnosti, ki so pri pogajanjih za državno pogodbo na konferencah v Londonu in Parizu prikazovali koroško šolsko odredbo kot vzorno ureditev dvojezičnih šol in predvsem kot primer naklonjenosti napram koroškim Slovencem.

Kljub temu in kljub takratni ugotovitvi prosvetnega ministra, da je odredba sestavni del avstrijske zakonodaje, klerikalni in nacionalistični krogi na Koroškem ne prenehajo z gonjo in ob vsaki priložnosti pogrevajo izmišljotino o pritisku zasedbene sile. V isti rog pa je sedaj zatrobil tudi državni sekretar Graf, ko se je minulo soboto na zborovanju OVP-jevske učiteljske zveze pod streho ing. Val. Maierhorferja, znanega sodelavca Maier Kaibitscha v času nacizma — pri Velikovcu povzpel do trditve, da je šolsko odredbo svoječasnno vsilila zasedbena oblast in da demokracija država ne more priznati odredbe, ki so praktično istovetne s posiljevanjem.

Dokler so takšne trditve razširjali samo neodgovorni provincialni šovinisti, se je lahko smatralo, da imajo pač svojevrsten odnos do resnice, saj je avstrijska demokracija tako širokogrudna, da dopušča tudi lažnim šovinističnim rogoviležem, da se svobodno izživljajo po svojih nagnjenjih in po svojih moralnih pogledih.

Ni pa vseeno, če sedaj v drugič slišimo iz ust odgovornega člana avstrijske zvezne vlade trditve, da je koroško šolsko odredbo vsilila zasedbena oblast. Mar se ob tem še kdo spozna, kaj je dejansko resnica? Mar je hotel gospod Graf s svojo trditvijo reči, da so bile izjave avstrijskega zunanjega ministra in drugih odgovornih osebnosti na konferencah pred nekaj leti neiskrene in mišljene samo kot pesek v oči mednarodni in avstrijski demokratični javnosti? Denimo, da je to hotel reči. Vseeno pa s tem še ni spravil z sveta dejstva, da so odredbo o dvojezičnem šolstvu soglasno sprejeli predstavniki vseh strank v takratni provizorični deželni vladi.

Če g. Graf zdaj po desetih letih trdi, da je sedanjo šolsko ureditev odredila zasedbena sila, bi pač moral navesti za svojo trditve tudi dokaze. Mar ni upravičeno vprašanje, zakaj ni kar citiral besedilo avtentičnega dokumenta, ob katerem bi se mogla demokratična javnost prepričati, da koroški Slovenci nismo prišli do vsaj delnega upoštevanja našega jezika v šolah po zaslugi in uvidevnosti takratne provizorične vlade, marveč po zaslugi Angležev? Mar se g. Graf ne zaveda, da je s svojo trditvijo pred vso demokratično javnostjo ožigosal tvorce odredbe o dvojezičnem šolstvu za bedne lutke in revne figure, ki so se le iz strahu pred kaznijo uklonili posiljevanju in tujemu diktatu, da je treba tudi našemu ljudstvu priznati vsaj nekaj drobcev demokratične enakopravnosti. Vsaj za demokratične člane takratne provizorične deželne vlade dvomimo, da bi se strinjali s takšno oceno njihovega zadržanja. Mar se, gospod državni tajnik, ne zavedate, kako porazno ubožno sprječevalo ste s svojo trditvijo izstavili demokraciji v Avstriji?

To pa je samo ena plat Vaše trditve. Druga plat zna biti pa še manj prikupna. Kdo garantira, gospod Graf, da se ob svoji vnemi za govore na OVP-jevskih zborovanjih lepega dne ne boste še iznebili trditve, da je bila tudi sedanja demokratična ureditev države Avstriji samo vsiljena od zasedbenih sili in da jo je treba čimprej nadomestiti s sistemom izza zadnjih štirih let pred nacistično dob. Za takšno trditve in želje pa avstrijska demokratična javnost od Vas niti ne bi zahtevala posebnih dokazov, saj se prav v teh dneh spominja, kako je heimwehrovski in klerikalni avstrofašizem pred 21 leti s strojnimi in topovi v krvi zadušil napredno delavsko gibanje in demokracijo v prvi republiki ter pripravil pot nacifašizmu.

LR Kitajska ima pravico do združitve vseh svojih delov

Ko se je vrnil iz Pekinga generalni tajnik Organizacije združenih narodov Dag Hammarskjöld, ki je imel nalogo tam posredovati zaradi enajststoričnega obsejanja ameriških letalcev, sicer nikjer ni bilo objavljenih kakršnih koli otipljivih uspehov tega potovanja, vendar je bilo jasno, da je šlo v bistvu za mnogo več, namreč za izmenjavo obojestranskih gledišč med LR Kitajsko in OZN. Na splošno v svetovno-političnih krogih in zlasti v krogih OZN cenijo, da je Dag Hammarskjöld prišel do spoznanja, odnosno se je utrdil v svoji oceni, da bi bilo napočeno, še dalje odrekati Kitajski enakopravno mesto med Združenimi narodi. Ker pa v OZN sedi danes še delegacija Čangkajške Kitajske, sta trenutni položaj v sporu zaradi Formoze, ki so ga v veliki meri zaostriili tozadevni ameriški ukrepi, in nadaljnji razvoj v tem pogledu nujno in neločljivo povezana z vprašanjem, kako in ali bo ob takih okolištinah sploh našla Mao Ce Tungova Kitajska pot v Združene narode. Potrebo, da LR Kitajska prej ali slej zavzame pripadajoče ji mesto v OZN, pa dandanes noben preudaren politik na svetu ne more več zanikati.

Na Kitajskem je bila izvršena v prvih letih po drugi svetovni vojni zgodovinska sprememba, ki je neizpodbitno dejstvo. Razumljivo, da je to dejstvo v najostrejšem nasprotju z nekdanjimi in tudi še sedanjimi kolonialnimi ali polkolonialnimi težnjami zlasti Združenih držav Amerike v tem delu sveta. Zato je bil neizbežen spor z ZDA, ki so pravzaprav gospodar na Formozu in je »ščitenje« Čangkajška le politična krinka za ohranitev »njihovega« interesnega področja na Daljnem vzhodu. Kako se bo ta spor iztekel, pa bo odvisno tudi od načina, s katerim bo nova Kitajska nadalje uveljavljala udeležiti se razprave o Formozu pred Varnostnim svetom ni vzbudila mnogo upov v krogih, ki jim je za pomiritev okoli Formoze, na drugi strani pa tudi ne služi pomiritvi ameriško zabito neupoštevanje dejstva, da nova Kitajska je in da se korpumpirana Čangkajškova oblast vsekakor ne bo več vrnila na Kitajsko, tudi z ameriško pomočjo ne.

Kitajskemu narodu, ki si je zgradil od

leta 1941, predvsem pa v letih 1945 do 1949 svojo novo državo, je nujno treba priznati pravico do združitve vseh svojih delov, se pravi, da živi združeno v eni državi, če to sam hoče. Kitajski voditelji poudarjajo osvoboditev in priključitev Formoze in obalnih otokov, ki jih označujejo kot sestavni del Kitajske, kot eno temeljnih točk svojega programa. Seveda je taka »osvoboditev« praktično možna samo z vojaško zasedbo tega ozemlja, čigar prebivalstvo — oziroma vsaj en del — pa se danes pod kuomin-tanško oblastjo in njenim pritiskom še z orožjem upira zasedbi po četah LR Kitajske.

Spopad med ljudsko-kitajskimi in kuomintanškimi oboroženimi silami, ki je v zadnjem času spet nekoliko vzplamtel, zlasti pa možnosti, da bi se ta požar lahko nevarno razširil, brez dvoma neposredno ogrožajo svetovni mir. Zadnji ukrepi ameriške vlade pa k trezni normalizaciji tamkajšnjega položaja niso prispevali, marveč so obratno položaj le še bolj zaostriili. Eisenhowerjevemu zatrdanju, da je končni cilj te akcije ohranitev miru — morda je res računal s tem, da bodo ob ameriških ukrepih postali Kitajci zmernejši —, namreč srdito udarjajo v obraz težnje militarističnih in sicer reakcionarnih elementov v ZDA, ki smatrajo ves Pacifik in tudi Formozo za svoje področje.

Morda doslej najboljši načrt za mirno ureditev formozkega vprašanja je predložil predsednik britanske delavske stranke Clement Attlee: Čangkajška naj poš-

Novo energijsko posojilo

Ministrski svet je v eni svojih zadnjih sej sklenil, da bo država prevzela jamstvo za novo energijsko posojilo, ki bo razpisano meseca aprila v višini 1,1 milijarde šilingov. Polovico posojila naj bi vplačali poštna hranilnica in hranilnice sploh, drugo polovico pa naj bi podpisalo prebivalstvo. Posojilo bo teklo 20 let ter bo obrestovano s 4 odstotki. Posojilo bo opremljeno z dobitki, ki bodo omogočili nadaljnje obrestovanje za 1,5 odstotka. Kakor prvo posojilo, bo tudi to deležno davčnih olajšav.

ljejo v pregnanstvo, Amerika pa naj mu za vnaprej ne nudi več opore; Formozo naj se postavi pod nadzorstvo OZN, po nekem času pa naj prebivalstvo Formoze s plebiscitom odloči ali hoče ali noče biti priključeno LR Kitajski. Če bi se obe strani — tu mislimo Ameriko in LR Kitajsko — oprijeli Attleejevega načrta, in sprejemljiv je brez dvoma za obe strani, samo da jima ni prestiž prva briga, tedaj bi gotovo bilo zadoščeno tudi pravici kitajskega naroda po združitvi vseh svojih delov na demokratičen in svoboden način.

PO ŠIRNEM SVETU

Saigon. — Po podatkih francoskega komisariata za vietnamske begunce znaša število beguncev iz Severnega Vietnama doslej okoli 500.000.

New York. — V Združenih državah Amerike je dve tretjini farmarjev organiziranih v ameriških zadrugah. Ti farmarji dobavljajo na trg eno petino vseh kmetijskih proizvodov.

Rim. — Od 590 članov italijanskega parlamenta je bilo nedavno navzočih na neki parlamentarni seji samo pet poslancev. S tem je Italija dosegla poseben rekord v nezainteresiranosti ljudskih zastopnikov.

3. aprila občinske volitve na Štajerskem

V vseh občinah zvezne dežele Štajerske bodo dne 3. aprila letos izvolili nove občinske odbore. Izvzeta je le mestna občina Graz, kjer je bil izvoljen nov občinski odbor hkrati z deželnozborskimi volitvami.

Nov zakon o zemljiški knjigi

Državni zbor je minuli teden sklenil nov zakon o zemljiški knjigi. Proti sklepu so glasovali VdU-jevski poslanci. V novem zakonu o zemljiški knjigi so nadomestili doslej veljavne nemške predpise z avstrijskim pravom.

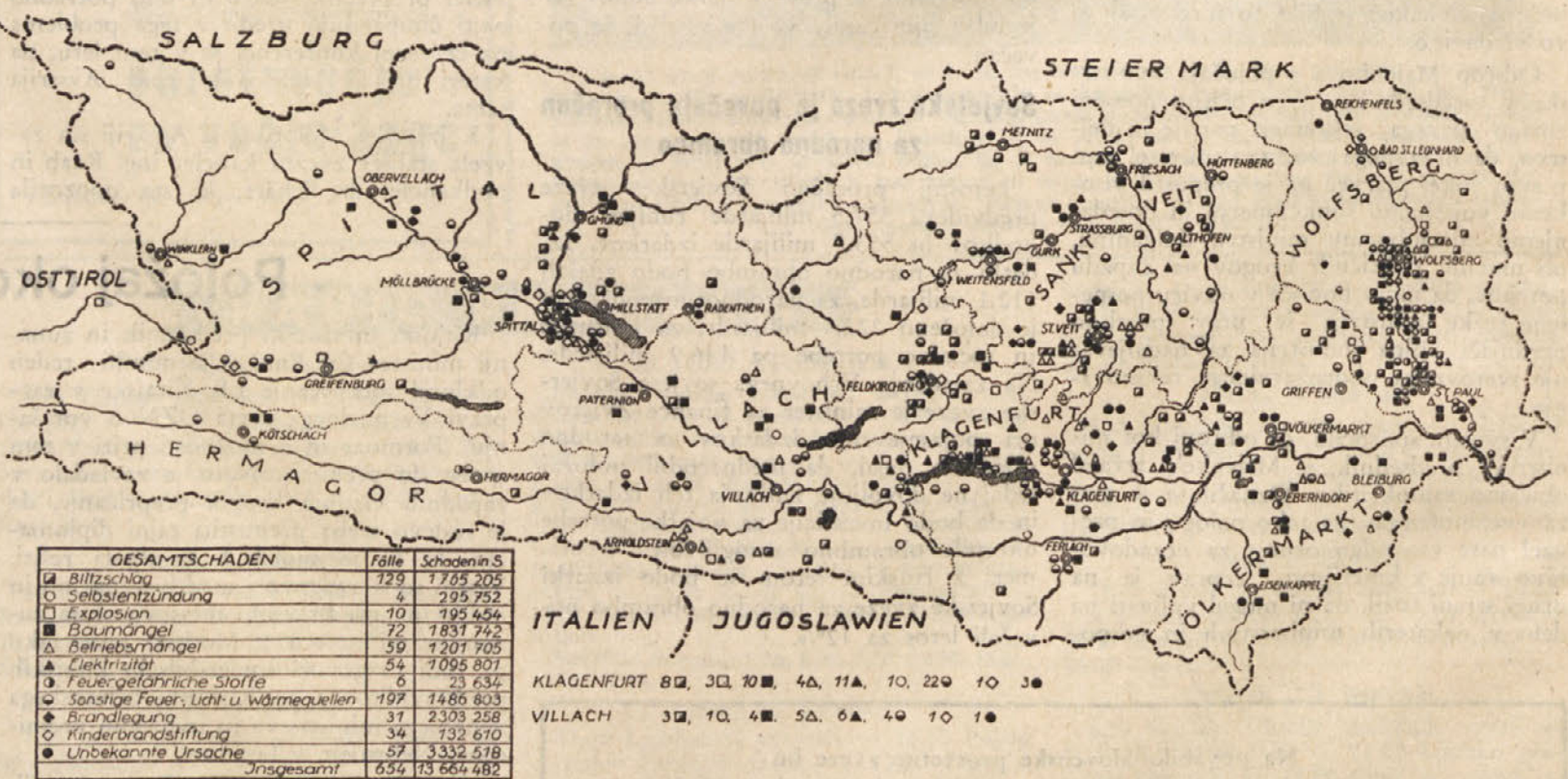
Dokument razgalja hujskaške lažnike

Tiskovna konferenca Zveze slovenskih zadrug je temeljito razgalila neodgovorno, lažno in deloma že zločinsko pisanje, s katerim so skušali šovinistični hujskači zanetiti pri nemško govorečem prebivalstvu sovraštvo do svojih slovenskih sodeželanov na Koroškem.

slej ni smatralo za potrebno, da bi nastopilo proti krivcem, čeprav mu dajejo zakoni za to vso osnovo.

Poslevodeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter je na tiskovni konferenci učinkovito razkrinkal tudi to zločinsko klevetanje našega ljud-

vec je bil registriran en sam požig in malenkostno število nepojasnjenih požarov. Največ je gorelo v severnih popolnoma nemških krajih, kjer daleč naokrog ni Slovencev. Kljub temu pa sme Salzburger Nachrichten nekažnovano razširjati hujskaške laži in klevete proti našemu ljud-

Kakor znamo se je v tej gonji povzpela Salzburger Nachrichten lani celo do nezasižane trditve, da je v zadnjem letu pogorelo na našem ozemlju relativno visoko število kmetij, ki so v nemških rokah, in da so ti požari v zvezi s slovensko »Landnahme«.

Državno pravdnštvo, ki je bilo uradno opozorjeno na to kaznivo pisanje, do-

stava. Novinarji so dobili na vpogled uradno statistiko koroške deželne komisije za preprečevanje požarov in njen zemljevid, ki nazorno postavlja salzburske hujskače na laž. Iz zemljevida (glej ponatis) je razvidno, da je bilo v omenjenem letu prav na našem ozemlju relativno najmanj požaro sploh. Na vsem področju južno od črte Šmohor—Beljak—Celovec—Veliko-

stvu in ga dolžiti požigov nemških kmetij.

Od kriminalnih elementov ni nihče pričakoval toliko poštenja, da bi preklicali laž vsaj sedaj, ko je očitno razkrinkana. Žal pa se tudi demokratični tisk ni potrudil, da bi objektivno informiral nemško govoreče prebivalstvo, ki — nepoučeno — postaja žrtev laži v škodo mirnega sožitja v deželi.

Mednarodni jezik in gibanje ESPERANTO

V prizadevanju dobiti sredstvo za čim lažje sporazumevanje med vsemi ljudstvi sveta je bilo v preteklosti že več poskusov ustvariti umetne jezike. Med temi je bil edino uspešen poskus nekega poljskega zdravnika proti koncu minulega stoletja, ki je iznašel svetovni pomožni jezik »Esperanto«. Omenjeni poljski zdravnik, po imenu Ludvik Zamenhof (1859—1917), je besedne osnove za svoj umetni jezik vzel iz najbolj razširjenih kulturnih jezikov, prevzel vse v večini evropskih jezikov udomačene tujke in dal besedam najbolj enostavne in dobro razločne oblike ter sestavil do skrajnosti poenostavljeno slovnico, katere pravila so veljavna brez vsakih izjem, ki najbolj otežkočajo priučitev vsakega drugega jezika.

Jezik »esperanto« je tako enostaven, da se ga lahko vsak povprečno izobraženi človek nauči v 3 do 6 mesecih; dijaki bi se ga lahko naučili v šoli že mnogo prej. Pravijo, da se ga je ruski pisatelj Tolstoj naučil v dveh dneh. Če primerjamo, da je za znanje angleščine potrebno najmanj tri leta učenja, za nemščino štiri leta in za francoščino najmanj pet let, si lahko predstavljamo, koliko bolj enostaven je ta jezik. Ob vseh svojih prednostih za lahko priučenje pa je esperanto tudi še zelo zvočen jezik, kar je skupno z enostavnostjo omogočilo, da se je tako razširil po vsem svetu. Najbolj razširjen je v zapadnoevropskih državah, kjer so tudi glavni centri pravcatega gibanja »Esperanto«, ki so ga oživili pristaši tega jezika. Taki centri so v Parizu, Londonu in Den Haagu. Zanimivo je, da tudi Kitajska ne zaostaja mnogo za Zapadno Evropo, kar se tiče razširjenosti in znanja jezika esperanto.

Nekoliko razširjeno pa je esperantsko gibanje povsod na svetu in se od časa do časa vršijo tudi tako imenovani »esperantski kongresi«, od katerih eden je bil predlanski v Zagrebu. Esperantsko gibanje je danes že prerastlo svoj prvotni namen in cilj razširiti zgolj ta mednarodni jezik med ljudstvi sveta. Porazdeljeno je na različne sekcije, ki se bavijo tudi z drugimi svetovnimi problemi, kakršni so mednarodno kulturno sodelovanje, socialna vprašanja itd., in je tako postalo tudi činitelj demokratičnega sožitja in miru na svetu. Temu primerno je esperantsko gibanje v zadnjih letih doživelo bliskovit razvoj zlasti v naprednih in mladih demokratičnih državah, kakor v Jugoslaviji, Indiji, Indoneziji. Celotno Organizacijo združenih narodov se resno bavijo z mislijo, da bi šolam v vseh državah priporočali, naj sprejmejo jezik esperanto v svoje učne načrte, da bi s tem med seboj približali vsaj mladi rod vseh narodov in pospešili medsebojno sporazumevanje — ne le jezikovno, ampak tudi človeško, upoštevajoče drug drugega kot enakopravne, da med enakopravnimi.

Knjižnice jezika esperanto vsebujejo danes že preko 5000 različnih knjig, bodisi da so pisane v originalu esperanto ali pa v esperanto prevedene. Prevedena so

že vsa najznamenitejša dela svetovne literature, ki so tako dostopna esperantistom vseh narodov in jezikov, ki sicer marsikatero kulturno dobrino v svojem domačem jeziku nikdar ne bi dobili v roke.

Tudi na drugih področjih se je znanje esperanta izkazalo kot zelo koristno, zlasti med poslovnimi krogi, med ljudmi, ki jim je strast dopisovati se s sovrstniki po vsemu svetu, med zbiralci znamk v vsem svetu itd. Prizadevanja, da bi mednarodne organizacije uvedle esperanto kot svoj poslovni jezik, ker si ga vsak najlažje priuči, bodo morda že v doglednem času rodila uspeh.

Uspele razstave tržaškega slikarja Spacala

Tržaški slovenski umetnik Lojze Spacal, čigar slikarska dela smo pred leti lahko videli na razstavi tržaških slikarjev, ki jo je v Celovcu organizirala Slovenska prosvetna zveza, in čigar grafike so vzbujale pozornost tudi na nedavni razstavi sodobne slovenske grafike, ki jo je priredil kulturni referat Koroške deželne vlade v okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo, je pred nedavnim z uspehom razstavljal tudi na Reki in v Novem Sadu. Od 5. do 15. februarja pa razstavlja Spacal v Modeni v Italiji, kjer prikazuje 10 svojih olj in 20 grafičnih del.

Znani italijanski umetnostni kritik in predsednik beneškega biennala Giuseppe Marchiori je ob tej priliki zapisal, da je Spacal v svojem ustvarjanju dosegel že tisto višino, ko se mu more priznati popolno umetniško zrelost in obvladanje izraznih sredstev. Kritik je izrazil tudi mnenje, da bi zgodovinska funkcija Trsta morala biti prav v tem, da bi na osnovi svojega kulturno umetniškega ustvarjanja zgradil tisti most med slovanskim in nemškim na eni ter italijanskim svetom na drugi strani, ki bi omogočil nadaljnji razvoj kulture na tem področju in tudi nasploh.

Esperantisti štejejo med svoje precejšnje število uglednih osebnosti. Tako sta znani esperantista dunajski župan Jonas in bivši predsednik republike Francije Auriol, pa še maršal Tito se je nekoliko naučil esperanto, ko je bil v zaporih (tudi njegov življenjepis je že preveden v esperanto) itd. Esperantisti imajo tudi svoj poseben znak: zeleno petokrako zvezdo na belem polju. Njihovo gibanje je, kakor že zgoraj omenjeno, na najboljši poti postati svetovna sila, ki ji je glavni cilj preko jezikovnega in kulturnega — vsestranskega razumevanje med narodi sveta.

Po zaključeni razstavi v Modeni bo Lojze Spacal razstavljal v Ljubljani, kjer bo prikazal 150 svojih del.

Letošnje Prešernove nagrade za znanstveno in umetniško delo

Ob kulturnem prazniku slovenskega naroda je Svet za prosveto in kulturo LR Slovenije podelil letošnje Prešernove nagrade za najboljša znanstvena in umetniška dela v preteklem letu.

Prvo nagrado (300.000 dinarjev) za uspešno delo na znanstvenem področju je sprejel akademik dr. Milko Kos za znanstveno zgodovinsko delo z naslovom: Urbarji Slovenske Primorja. Dve drugi nagradi po 150.000 dinarjev sta bili podeljeni akademiku dr. Antonu Peterlinu za njegovo mednarodno pomembno raziskovalno delo na področju molekularne fizike in profesorju medicinske fakultete dr. Franu Novaku za nov način operacije raka na maternici.

Tudi za udejstvovanje na področju umetnosti so bile podeljene tri nagrade v isti višini, kakor nagrade za znanstveno delo. Prvo nagrado je sprejel pisatelj Ivan Potrč za roman »Na kmetih«, dve drugi nagradi pa sta sprejel članica ljubljanske Drame Mira Danilova in akademski slikar France Mihelič.

NOVE KNJIGE

Ivan Cankar: Izbrana dela VII. (Cankarjeva založba, Ljubljana, pl., 528 str.)

Konec minulega leta je izšel sedmi zvezek Izbranih del Ivana Cankarja, ki jih izdaja Cankarjeva založba v Ljubljani in ki bodo v celoti obsegala 10 zvezkov.

Za sedmo knjigo je urednik Boris Merhar izbral 11 Cankarjevih črtic in povesti, ki so nastale v času od spomlad 1909 do spomlad 1915. Večinoma jih je pisatelj spisal v Ljubljani na Rožniku po svoji vrnitvi iz Dunaja, deloma pa so ti spisi nastali še v zadnjih mesecih njegovega bivanja na Dunaju.

Knjiga vsebuje Zgodbo o dveh mladih ljudeh, povest Krčmar Elija in Zgodbo o Simnu Sirotniku. Te tri povesti so starejši generaciji naših bralcev znane, saj so izšle 1. 1911 pri Mohorjevi družbi v Celovcu pod naslovom

Troje povesti. Nato se v knjigi zvrsti šest krajših črtic, tem pa sledita dve Cankarjevi avtobiografski deli: Moje življenje in Grešnik Lenart.

Tudi VII. knjiga Cankarjevih Izbranih del vsebuje obširne in zanimive opombe, v katerih urednik knjige pojasnjuje značilnosti posameznih povesti in črtic ter okoliščine v katerih so nastale. Za našega bralca še posebej zanimive pa so opombe, nanašajoče se na Troje povesti. Iz teh opomb spoznamo okolnosti, v katerih se je Cankar odločil za sodelovanje z Mohorjevo družbo v Celovcu, hkrati pa iz vemo za težave, na katere je pri tem naletel. V objavljenih odlomkih korespondence med Cankarjem in Mohorjevo družbo se odraža negativni odnos, ki so ga pokazali pri tej ustanovi do nadarjenega naprednega pisatelja in mojstra slovenske besede.

Film 08/15

Zadnje dni so predvajali v dveh celovških kinih film »Nič — osem — petnajst«, prirejenega po romanu pisatelja Hansa-Helmuta Kirsta. Roman 08/15 je vzbudil v nemški javnosti mnogo pozornosti, nedeljenega priznanja in tudi odklonitve. Knjiga je obsodba brezdušnega in surovega militarizma v nemških kasarnah v bližnji preteklosti ter drastično prikazuje uklonitev človeka in duha v enakoumerjeni tip »soldata«. Ta roman je danes na platnu in ponazarja sadistične in nesmiselne metode predpostavljanih, kako so kovali iz civilistov vojake po načinu, ki je dal nemškemu militarizmu svojevrsten pečat.

Film je precej posrečena obtožba nemškega militarizma z vsemi njegovimi izrodki. Ves ansambl predstavlja tipe iz romana zelo mojstrsko in človeško. Vsebina filma je revolta poddesetnika Ascha, ki je s svojo prirojeno inteligenco prepoznal vso vrtočlavo militarizma ter je sklenil, da se mu upre. S šestimi ostrimi naboji, ki si jih je osvojil pri strelski vaji, je računal, da ima v rokah vse svoje neposredne predpostavljene tirane. Vendar se mu ni posrečilo, da bi uspešno preprečil kakršne koli resnične krivice, ki so se v kasarni in na vežbališču nenehno odigravale. Človeško je igrana vloga neboljlenega kanonirja Vierbeina, ki je moral prestati pot najbrezobzirnejših šikan svojih podčastnikov, posebno svojega glavnega narednika Schulza, ki ga je sumil preveč prijaznega odnosa s svojo ženo. Pri groteskni vaji na močvirnem terenu je moral Vierbein pod komando »šlajferja« Platzeka, ki svojo vlogo prav tako nedosežno mojstrsko igra, izpiti kupo naporov do dna z nečloveškim vežbanjem s stotinami povelji »dol! in spet »gor! ter »v tek, tek!«. Marsikateri bivših vojakov se je spomnil na one »lepe« čase. Vierbein je imel svoje najboljše tovariše v poddesetniku Aschu in desetniku Kowalskem, ki sta mu večkrat pomagala iz neprijetne situacije.

Prijetna gluma v filmu je dogodek, ko je Asch po naključju prišel pri svoji ljubici ob uniformo ter se je v kasarno vrnil v sami srajci. Pijan podčastnik ga je nemoteno pustil v prostore, ker mu je natvezel, da je mesečnik. Infernalna je scena pijanega podoficirskega zbora pri nekem večernem pijačevanju, ki so poleg drugih vragolij zlivali pivo v klavir, na katerem je ravno Vierbein igral Beethovenove umotvore, da bi komponista utopili v alkohol. Raje so zarjuli svoj »Westerwald« in tako pokazali svojo mentaliteto.

Moški ansambl je brez izjeme od navedenih vojakov, Ascha itd., podčastnikov, poročnika Wedelmana, stotnika Derma, mimo štabnega zdravnika do majorja Luschke brezhiben in podaja vse tipe mojstrsko in s pristno igranimi človeškimi lastnostmi. Tudi ženski tipi so zelo posrečeni, kakor Lore, vedno hrepeneča po ljubezni in nezadovoljna s svojim brutalnim možem, nadalje igra zelo naravno Lizi, natakariča v kantini ter tudi Aschova sestra Ingrid, ki je popolnoma zaverovana v miselnost, ki jo je črpala v Zvezi nemških deklet, ko ji je ideal najbolj uniforma.

Silen vtis napravijo prve uvodne slike v film, kjer je kamera zajela sivo in mrko kasarniške zidove ter neprijazne in hladne kasarniške objekte s trdim kasarniškim dvorom, prostorom nečistega »brušenja«, ponižanja in znojnih kapelj. Mnogo krivice, trpljenja in tragike se je odigralo v teh prostorih, preden so poslali vojake z zlomljeno voljo in brezpozorno pokorščino v klavnice na bojišča kot krmo za topove.

V mnogih svojih nepozabnih scenah je film »Nič — osem — petnajst«, kljub temu, da prikazuje v nekaterih prizorih še nekoliko romantike, obtožba militarizma in ga je vredno pogledati.

Dr. Mirko Rupel:

SLOVENSKI JEZIK

Podredje

Stopnje odvisnikov. V podredju ni vsak odvisnik odvisen od glavnega stavka; če je več stavkov, je odvisnik lahko odvisen tudi od odvisnika. Stavki, od katerega je odvisen, imenujemo nadredni stavki.

Prim. naslednje podredje: Praviš, da ti je moje pismo zbudilo željo (1), da bi kaj več zvedel o strahotah (2), ki sem jih prebil (3), ko sam ostal na kraju nesreče (4). — Praviš je glavni stavek; neposredno od njega je odvisen stavek da ti je moje pismo zbudilo željo, to je odvisnik, označen s številko 1. Vsak naslednji odvisnik v tem primeru je odvisen od spredaj stoječega odvisnika. Prvemu pravimo odvisnik prve stopnje, drugemu odvisnik druge stopnje itd.

Prim. še tole podredje: Milo se mu je storilo (glavni stavek), ko je premišljeval (odvisnik 1. stopnje), kako ga ima rada (odv. 2. stopnje), kako skrbi zanj (odv. 2. stopnje) in kako mu streže (odv. 2. stopnje), kadar je doma (odv. 3. stopnje). — V tem primeru so od odvisnika ko je premišljeval odvisni kar trije stavki; vsi trije so odvisniki 2. stopnje.

Zveza. Odvisniki so zvezani z nadrednimi stavki z vezniki, z oziralnimi zaimki in prislovi, z vprašalnimi zaimki ali prislovi.

Odvisniki, ki jih vežejo z nadrednimi stavki vezniki,

so vezniški stavki: Partizan je povedal, da so ga ranili, ko je nesel strojnico na nov položaj. Storil bom, čeprav od jeze popokajo moji obrekovalci.

Odvisniki, ki jih vežejo z nadrednimi stavki oziralnimi zaimki in prislovi, so oziralni stavki: Prišli so vsi, ki so bili povabljeni. Kdor pod orehovo senco leži, oreha ne dobi. A kje je še tako kraljestvo, kjer lepša devotka živi? Pojdi, kamor ti je pot!

Odvisniki, ki jih vežejo z nadrednimi stavki vprašalnimi zaimki in prislovi, so odvisni vprašalni stavki: Vprašal je, kdo je prišel. Pobaral je kmete, kaj jih je razburilo. Vprašal je deklico, kam se ji tako mudi. Spomnil se je, koliko lepih stvari je videl. Ni vedel, kdaj se je to zgodilo. — Če so vprašalni stavki samostojni, stoji za njimi vprašaj (Kdo je prišel? Kdaj se je to zgodilo?), če so odvisni, pa stoji pika.

Vrste odvisnikov. Odvisniki stojé namesto kakega člena nadrednega stavka; tako stoji namesto osebkove besede odvisnik, namesto predmeta predmetni odvisnik, namesto prilastka prilastkov odvisnik itd.

Osebkov odvisnik

V prostem stavku delavec zasluži plačilo lahko nadomestimo osebkovo besedo (delavec) z odvisnikom kdor dela, tako dobimo podredje: kdor dela, zasluži plačilo. Odvisnik kdor dela je osebkov odvisnik. Osebkov odvisnik nadomešča torej osebkovo besedo nadrednega stavka. Po njem se vprašamo s kdo ali kaj?

Zgledi: Kdor lenari (=lenuh), sam sebi čas krade. Kdor brata izda, je največji hudelec. Kogar je kača pičila, se

boji zvite vrvi. Ni nam znano, kdo je iznašel jadro. Največja sreča za človeka je, če je zdrav.

Predmetni odvisnik

V stavku čas ozdravi bolečine lahko nadomestimo predmet (bolečine) z odvisnikom kar boli: čas ozdravi, kar boli. Odvisnik kar boli je predmetni odvisnik; po njem se vprašamo s koga ali kaj?

Zgledi: Kar si kupil, to boš lupil. Poglej, kdo je prišel! Rad bi vedel, ali je to res. Vprašal ga je, koliko je prislužil. Povej mu, da smo vsi zdravi.

Prilastkov odvisnik

Nihče ne zaupa lažnivemu človeku. — Nihče ne zaupa človeku, ki laže.

V tem primeru smo nadomestili prilastek lažnivemu z ovisnikom ki laže. To je torej prilastkov odvisnik; po njem se vprašamo kakor po prilastku.

Zgledi: V mestu sem našel sošolca, s katerim me je vezalo že staro prijateljstvo. Strašna mu je bila misel, da bo tepen. Na vprašanje, kaj dela ljudi srečne, je težko odgovoriti.

Krajevni odvisnik

Vrabcem živi pri človeškem domovanju. — Vrabcem živi, kjer človek domuje.

Tu smo nadomestili prislovno določilo kraja pri človeškem domovanju z odvisnikom kjer človek domuje. To je krajevni odvisnik; po njem se vprašamo kakor po prislovnem določilu kraja.

Zgledi: Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Pojdi, kamor ti je pot! Poberi se, od koder si prišel! (Se nadaljuje)

KOLEDAR

Petek, 11. februar: Teodora
Sobota, 12. februar: Evlilija
Nedelja, 13. februar: Gregorij
Ponedeljek, 14. februar: Valentin
Torek, 15. februar: Jordan
Sreda, 16. februar: Julijana
Četrtek, 17. februar: Frančišek K.

Prof. dr. France Kotnik umrl

Tik pred zaključkom lista smo prejeli vest, da je umrl profesor dr. France Kotnik, prosvetni inspektor v pokoju, slovenski etnograf in dolgoletni ravnatelj Mohorjeve družbe v Celju. Njegovo znanstveno etnografsko delo je bilo v veliki meri posvečeno narodopisnemu raziskavanju na naši zemlji. Pogreb pokojnega je bil včeraj na Ravnah na Koroškem.

Škofije

Prizadevanju naše občine in interesentov po vaseh je končno le uspelo, da se nam je uresničila že dolgo gojena težnja po elektrifikaciji vse občine. Ne bo več dolgo trajalo, ko bodo vse naše vasi deležne koristi in ugodnosti električne luči in sile. V minulemu letu smo že napeljali elektriko v vaseh Suha, Pinja ves, Holbiče, Klopce in Merišče ter v delu vasi Paprače. Edino Paprače še doslej niso popolnoma elektrificirane, vendar so tudi v tej vasi dela že v teku, tako da bomo že v najkrajšem času lahko rekli, da je v škofijski občini po vseh vaseh elektrika. Kmetje in obrtniki se bodo lahko poslužili priprave in ugodne električne luči in sile. Te modernizacije v naši občini smo samoumevno veseli, čeprav nas je naprava stala težke denarje in to kljub znatni podpori od strani dežele. Toda upamo, da bomo tudi finančno plat naše elektrifikacije zmogli, saj imamo pravzaprav za plačati samo še zadnji obrok. Ko se bomo z nabavo še potrebnih elektro-motorjev in orodja mogli popolnoma okoristiti z novo pridobitvijo v naših gospodarstvih in gospodinjstvih, potem bo postalo življenje tudi pri nas lepše in lažje ter bomo korakali z napredkom časa.

Tvrdke, ki so bile pri delih za elektrifikacijo udeležene, so svojo nalogo izvedle v splošno zadovoljstvo vseh prebivalstva. Firma Hammerer je vložila v gradnjo vse svoje sposobnosti in izkušnje in ravno tako tvrdka Ogris iz Vrbe, ki je izvedla instalacije.

Druga naša koristna pridobitev je izgradnja prepotrebne vodovoda, ker smo tako preskrbljeni z dobro in zdravo pitno vodo za ljudi in živino ter z vodo za kuho.

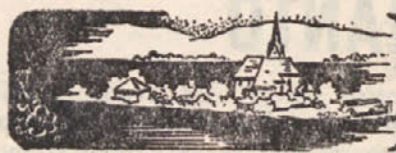
Kotmara ves

Zakonsko zvezo sta sklenila Walter Žerjav, uslužbenec pri podjetju KELAG in Roza Pečar iz Dolnje vasi pri Zrelcu. Minulo nedeljo je bila v gostilni pri Ilnu v Kotmari vasi prisrčna in razigrana proslava veselega življenjskega dogodka mladega para. Čestitamo!

Na mejnem prehodu pri Pliberku

Lansko jesen je bil odprt mejni prehod na cesti v smeri iz Pliberka na Prevalje. Z ugodnostjo malega obmejnega prometa potuje precej ljudi iz pliberške okolice v Mežiško dolino, mnogi pa prihajajo tudi iz Mežiške doline v pliberško okolico. Potna dovoljenja izstavlja žandarmerija seveda le ob gotovih vzrokih, kakor ob bolezenskih primerih in podobnih važnih družinskih zadevah. Prebivalstvo je s to olajšavo zelo zadovoljno, ker si lahko prihrani razne poti za preskrbo potnih listov. Pristojbine za propustnice so tudi razmeroma zelo nizke.

Vsak pa lahko potuje čez ta mejni prehod tudi s potnim listom, ki je opremljen z veljavno vizo. Samo, da se te možnosti le bolj redki poslužujejo, ker osebni promet z vlakom iz Pliberka na Prevalje še ni vzpostavljen. Od kolodvora do meje pa je eno uro hoda in od meje do prve jugoslovanske postaje na Holmcu še dobre pol ure. Potniki iz oddaljenih krajev Koroške se še vedno vozijo s tranzitnim vlakom v Rabenstein in pri Viču nad Dra-

Po naši zemlji**Pevski oktet iz Ptuja pride na Koroško**

Prav dobro so našim osemdesetim pevcem v spominu lepi dnevi gostovanja meseca novembra lani v gostoljubni štajerski deželi. V lepem in nepozabnem spominu jim je ostal tudi zadnji nastop, koncert v prijaznem Ptuj. Ptuj, ki je bil nekaj mesto zagriženih odpadnikov ter hegemonije kapitalistične in polkapitalistične gospode, je danes po prebivalstvu ves prenovljen in pomlajen. Slovenski Ptuj je priredil našim pevcem nad vse prisrčen in toplej sprejem. Ob taki domačnosti je naše pevce po napornih in zgoščenih nastopih na mah minila vsa utrujenost in so se počutili med Ptujčani kakor zares svoji med svojimi.

In niso pozabili naši pevci, kako jim je pevski zbor Prosvetnega društva »Svoboda« v Ptuj podaril v sprejem nekaj sijajno in odlično zapetih pesmi. V tistem

trenutku so sklenili, da jih povabijo na gostovanje na Koroško. Ptujski oktet je povabilo rade volje sprejel in Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je storila potrebne ukrepe, da se bo to gostovanje jutri in pojutrnjem uresničilo.

Ljubitelji naše vedno lepe umetne in narodne pesmi bodo imeli jutri in v nedeljo po nekaterih naših krajih priložnost spet slišati petje odličnega in kvalitetnega zbora. Ptujski gostje bodo koncertirali v okviru slovenskih prosvetnih društev v Škofičah, v Železni Kapli, Zitari vesi in v St. Janžu v Rožu.

Vemo, da v teh krajih od blizu in daleč noben ne bo hotel zamuditi spet lepe priložnosti in si bo privoščil plemeniti užitek ob poslušanju dobro zapete naše pesmi.

Okoli šole v Gorju na Zilji

V zvezi s splošno borbo proti dosedanjim šolski ureditvi so tudi pri nas nepoučljivi elementi pričeli z akcijo, ki jo demokratično usmerjeni občani in starši nikakor ne moremo odobravati. Pri nas so namreč pobudniki vse te gonje prav uradni ljudje, ki bi jim veljavni zakoni morali biti vsekar bolj pri srcu. Tako pa je znano, da so v ozadju vse te akcije predvsem učitelji šole — zakonca Perčinig in župan, ki nima nobenih šolobveznih otrok. V Draščah pa v naše začudenje se zaletava in pobira podpise proti odredbi predvsem žandarmerijski nameščenc Bert

Schaubach. Kaj če bi se vsi ti malo zamislili v svojo zgodovino in se vprašali, odkod izhajajo, kako so se že tudi v drugih primerih izkazali, kaj izjavljali i. t. d.

Morda bi bila ob drugačni njihovi zgovorini ta akcija bolj nevarna, tako pa jo demokratično usmerjeno ljudstvo odklanja in ni slučaj, da se je proti akciji odločno postavil predvsem njihov politični somišljenik, socialistični delavec — Nemeč po rodu, ki je izrazil le svoje zadovoljstvo nad tem, da se njegovi otroci v šoli učijo obeh jezikov. To dejstvo z veseljem in priznanjem beležimo.

Obsežen gradbeni načrt podjetja KELAG

Koroška akcijska družba za elektriko ima za leto 1955 v načrtu obsežen gradbeni načrt. Poraba električnega toka stalno narašča in se je leta 1954 dvignila za 18 odstotkov. V svojem gradbenem načrtu upošteva družba tudi bodoče potrebe. KELAG bo predvsem posvečala pozornost gradnji vodov visoke napetosti, ki bodo lahko zmogli večje množice energije.

Prvega teh vodov so že oktobra 1954 dogotovili v Treibach, drugi pa je v gradnji k transformatorski postaji Ziljica. Zaradi predaje elektrarn je KELAGu v velikovškem okraju uspelo izgraditi 110 kV-ni transformatorsko postajo in bo tako vse področje preskrbljeno z električnim tokom, za kar bo potrebnih 3,367.000 šilingov. Prve etape gradnje glavnega skladišča v Beljaku in učne delavnice v St. Vidu ob Glini zahtevajo 3,7 milijonov šilingov izdatkov in ravno toliko naprave, s katerimi bo mogoče vzdržati razdelilne centre na najvišji ravni tehničnega razvoja.

Preko vse dežele razporedeno mrežo za preskrbo s tokom bodo stalno izpopolnjevali in širili, kar bo stalo 17,541.000

šilingov. Nadalje bodo postavili sto novih transformatorskih postaj, stare pa prenovili. Izgradili bodo 20.000 V-omrežje ter ga opremili s stikalnimi postajami v različnih krajih. Napeljati nameravajo tudi krožne zveze, da bo lahko vsak vod srednje napetosti dobival tok od dveh strani, kar bo zmanjšalo motnje. Z napravo novih 20.000 voltovnih vodov bo po koroških dolinah dana podlaga za dokončno elektrifikacijo kmetijstva, v kateri namen je dodatno predviden znesek v višini 1,850.000 šilingov.

Skupno s stroški v znesku 2.000.000 šilingov, za vzdrževanje, predvideni znašajo vse potrebe okroglo 60 milijonov šilingov. Z lastnimi sredstvi more KELAG kriti navedeni znesek do 62 odstotkov. Z ozirom na pomen investicij, katerih koristi bodo segale v daljšo bodočnost, pa bo potrebno najeti večja posojila.

Stroški za potrošnjo tujega toka znašajo doslej 2 tretjini vseh dohodkov za lastni tok. Zaradi naraščanja porabe toka, bi se ta delež še zvišal, če ne bi stopnjevali domačo proizvodnjo. Izgradnja novih elektran srednje velikosti ni tehničen problem, pač pa finančno vprašanje. Rešitev tega vprašanja bi koristila gospodarstvu vse dežele.

Mesto Celovec naj bi širili bolj v smeri proti jezeru

Vrbsko jezero, zaželena izletna točka tu- in inozemskih letoviščarjev, leži po mnenju tujkoprometnih izvedencev nekoliko preveč oddaljeno od celovškega mesta. Ker pa jezera ni mogoče približati mestu, je odbor za tujski promet na svoji zadnji seji razpravljala o vprašanju, kako bi mesto z gradnjo objektov v smeri proti zapadu približalo jezeru, kar bi, kakor menijo še bolj koristilo tujskemu prometu. Profesor Lorenz je v svojem referatu ugotavljal, da Celovec pravzaprav ne leži ob jezeru ter da je treba pričeti z izgradnjo objektov v navedeni smeri. Za to akcijo ni poklicano samo mesto, temveč tudi dežela in država in nadalje hotelirji, ki naj v interesu podviga tujskega prometa sodelujejo pri gradnji objektov ob obrežju jezera. Komiteju, ki mu načeljuje občinski odbornik Trepotez, je poverjena naloga, da čimprej izdelata načrt o gradnjah v smeri proti jezeru.

Slovensko planinsko društvo v Celovcu še enkrat opozarja vse svoje člane, da bo v nedeljo, dne 13. februarja 1955 v Celovcu, Gasometergasse 10

redni občni zbor

Sleheri član Slovenskega planinskega društva bo s svojo udeležbo na občnem zboru dokazal svoje zanimanje za naše planinstvo in njegove plemenite ideje ter cilje!

Dholica

Požarna bramba v Došenjčah v občini Dholica je imela minulo nedeljo v gostilni pri Wallerwurtu svoj letni zbor. Med drugimi je šel na zborovanje tudi Franc Sperdin, tovarniški delavec iz Žage. Ob večerni uri se je zadržal z nekim svojim tovarišem v gostilniški sobi in se z njim prijateljsko razgovarjal. Med razgovorom je prijatelj Sperdina čisto narahlo potrepal po rami. V istem trenutku pa se je primeril dogodek, kakršnega ni nihče pričakoval. Sperdin se je namreč naenkrat opotekel in padel ter treščil z glavo ob tla. Na veliko prestrašenje in prepaščenje njegovega prijatelja in drugih navzočih Sperdin ni dal več nobenega glasu od sebe. Nezavesten je obležal na tleh ter je kmalo preminul. Pri preiskavi so dognali, da na njegovi nesreči nikogar ne zadene nobena krivda, temveč da se je drugače zelo krepki mož pri padcu udaril na glavo ter je zadobil krvavitev možganov, kar je povzročilo nenadno smrt. Pokojni je veljal za zelo dobrega in uslužnega tovariša in vse je njegov nenadni konec globoko pretresel.

Razne vesti iz Koroške

Belj tedni in inventurne razprodaje v nekaterih celovških trgovinah so privabile nešteto kupcev. Predvsem so ženske izkoristile ugodnost znatno znižanih cen ter so pridno nakupovale. Naval na trgovine je bil pogosto takšen, da je morala policija vzdrževati red. Minuli ponedeljek se je nagrmadila ogromna množica ljudi pred Palmersom in se drenjala v trgovino, da bi nakupila perilo, nogavice, obleke in drugo. Policija je imela dovolj opravka, da je urejevala in krotila nestrpnost množice. Prejavilo, da takšnega navala še ni doživela nobena celovška trgovina prej. V ponedeljek so cenili število kupcev na okoli 3000.

Nikakor pa ni za zavidati prodajalk, ki se morajo ves dan žrtvovati v naporni službi za kupi tovrstnega blaga ter kljub utrujenosti prijazno in z vso vljudnostjo streči neštetim odjemalcem. Zato ni čudo, da se je ena izmed teh prodajalk minuli ponedeljek onesvestila in onemogla padla na prodajni pult.

V Beljaku je službujoči policist naletel v skladišču KELAG-a na nekega moškega, ki je imel pri sebi osem zvтков bakrene žice. Policistu je neznanec v spačeni nemščini dejal, da sta prav v tem trenutku skočila dva tatova čez plot in bosta kmalu prišla po žico. Policist pa je takoj spoznal, da ima opravka z inozemskim beguncem ter ga je prijel. Na stražnici je sumljivi možki priznal, da je žico sam ukradel.

V nedeljo je sprejelo pri Zbornici za obrtno gospodarstvo dvesto učencev iz okrajev Celovec mesto in dežela svoja vajeniška spričevala. Od teh vajencev jih pripada 85 krojaštvu, 25 mizarstvu ter 15 gradbenim obrtnim, 14 vajencev pa elektro-tehnik in radio-mehaniki. Izmed vseh učencev se je samo eden izučil kovaške obrti in prav tako po eden fotografske in modistične. Ostali vajenci pripadajo drugim obrtnim strokam, kakor pekarski, mizarški, ključavničarski itd.

Na planini pri Višprijah v šmohorskem okraju se je gozdni delavec Janez Rupič smrtno ponesrečil. Za spravljanje lesa v dolino so zgradili drčo, po kateri so spuščali hlode. Na dolgi drči pa je potrebno, da so postavljeni delavci kot pazniki z nalogo, da s klici obveščajo drug drugega, če nastane v drči kakšna zapreka. Pazniki so med seboj tako oddaljeni, da se ne vidijo in imajo kontakt samo s klici. Ta posel je opravljala tudi Rupič iz Višprih. Določeno je šlo spočetka gladko od rok. Ko se pa Rupič na klicanje nekega svojega delovnega tovariša ni oglašil, je ta hitel pogledat, kaj bi z njim moglo biti. Na svojo grozo je videl strahoten prizor. Rupiča je namreč našel z razbito glavo v drči mrtvega.

Z znanostjo nad puščave

V prizadevanju za čimvečje količine hrane in za boljšo prehrano človeštva po svetu je mednarodna organizacija UNESCO napovedala bolj širokim puščavam in nerodovitnim pokrajinam na zemeljski obli. V ta namen je UNESCO sestavila pred tremi leti Mednarodni posvetovalni odbor, ki so v njem predstavniki devetih dežel, na katerih ozemlju so velike puščave.

Preden se bodo nerodovitna, puščavska tla spremenila v pašnike in obdelane površine, bo morala UNESCO, ki si je zadala to nalogo, premagati številne težave in izpolniti velike naloge. Toda boj se je že začel, znanost si je že priborila prve uspehe. Da bi bil uspeh zagotovljen in tudi zares nekaj vreden, si je morala UNESCO zagotoviti podporo in sodelovanje vseh prizadetih dežel, hkrati si pa pridobiti najrazličnejše strokovnjake: klimatologe, hidrologe, prirodnoslovce. Zato pa je UNESCO ustanovila posebne urade, ki posredujejo in utrjujejo sodelovanje raznih strokovnjakov.

Preteklo jesen je prejela Mednarodna zveza geografov dva milijona dolarjev. Njeni strokovnjaki naj bi izdelali natančne zemljevide ter zbrali kolikor mogoče točne podatke o največjih zemeljskih puščavah, ki so kot znano v Argentini, Avstraliji, Egiptu, Indiji, Iraku, Libiji, Mehiki, Pakistanu, Peruju in Saudski Arabiji. V večini teh puščavah pihajo svalni in močni vetrovi, ki bi po mnenju strokovnjakov poganjali velike mline na veter, pravzaprav mline za proizvodnjo električne energije. Ta energija bi bila še posebno potrebna, saj bi gnala velike črpalke, ki bi dovajale vodo iz globin pod živim peskom. Znano je namreč, da tečejo tudi v puščavah velike, z vodo bogate reke, le da jih je v tisočletjih zasul živi pesek. Seve to niso več reke v našem smislu besede, toda dejstvo je, da je v puščavskih globinah precej vode.

Pa še z drugim načinom pridobivanja sladke vode se ukvarjajo strokovnjaki UNESCO. Bolj ali manj namreč že uspevajo v spreminjanju morske vode v sladko. V Kuveitu ob Perzijskem zalivu — blizu zelo bogatih naftinih polj so izročili letos svojemu namenu največjo čistilnico morske vode na svetu. Že sedaj zmore destilirati milijone litrov vode dnevno, ko pa bo povsem dograjena bo njena zmogljivost petkrat večja. Iz morske vo-

de bodo dobivali dovolj sladke vode, primerne za pitje in za kuho, predvsem pa za namakanje doslej nerodovitnih tal.

Voda je pač glavni zaveznik v boju s puščavami in ko človek spremlja prizadevanje številnih ljudi, ki živijo ob robovih številnih puščav in ki imajo na razpolago vedno več modernih naprav in sredstev, se prepriča, da se bodo sedaj še nerodovitna tla nekoč v bodočnosti spremenila v zelena polja in travnike.

Ali bo možno zgraditi umetni satelit?

Znani britanski astrofizik Getland je izjavil, da današnja znanost že lahko zgradi umetni satelit, ki bi potoval okoli Zemlje. Vse, kar je potrebno — je dejal znanstvenik — je le denar, ki bi omogočil gradnjo rakete tipa »Mouse«. Ta miniaturna raketa bi krožila okoli Zemlje v višini kakih dve sto milj. Tehničnih ovir za gradnjo take rakete tako rekoč ni več, za pogon pa bi potrebovali le nekaj več kot za nemško orožje, znano kot »V 2« iz druge svetovne vojne.

Omenjeni zvezdoslovec je tudi znan kot pisec knjige »Potovanje v prostor«, ki je leta 1953 izšla v New Yorku. Po njegovih besedah projekt »Mouse« ne bo imel nikakega vojaškega pomena. Mnogo pa bo pripomogel k poznavanju razmer nad našo atmosfero.

Umetni satelit bi tehtal petdeset kilogramov. Nad polovico njegove teže in prostornine bi zavzeli instrumenti, pot okrog Zemlje pa bi napravil v eni uri. Edini vzrok, zakaj satelita še niso začeli graditi, so denarne težave saj določajo posamezne vlade za te namene majhne vsote.

Pri izdelavi načrta za prvi umetni zemeljski satelit so žrtvovali mnogo prostora, namenjenega napravam za avtomatično upravljanje, za montiranje posameznih instrumentov, zaradi česar bi se utegnili zgoditi, da bi umetni satelit, potem ko bi nekajkrat obkrožil Zemljo, skrenil

s poti in se izgubil v vsemirju. Sredstva za gradnjo takega satelita bi tako žrtvovali za znanost, toda če bi vsaj delno izpolnil nalogo, bi obogatil človeško znanje za dragocene podatke o jedrski fiziki, kozmičnih žarkih, o meteorologiji in radijskih zvezah.

Paradižniki so jih rešili

Celi dve uri je krožilo letalo tipa »Constellation« nad letališčem pri ameriškem mestu Birmingham. Letalo se ni moglo spustiti na letališče, ker mu je iztekla iz naprav za pristajanje potrebna tekočina. Edini tekočini kar jih je bilo moči najti v letalu, sta bila kava in paradižnikov sok v okrepčevalnici. Po dveh urah strahu je nekemu prišlo na misel, da so zlili vso kavo in paradižnikov sok v napravo in srečno pristali. 35 potnikov je bilo rešenih.

Prvi avto v Tibetu, deželi onkraj strehe sveta

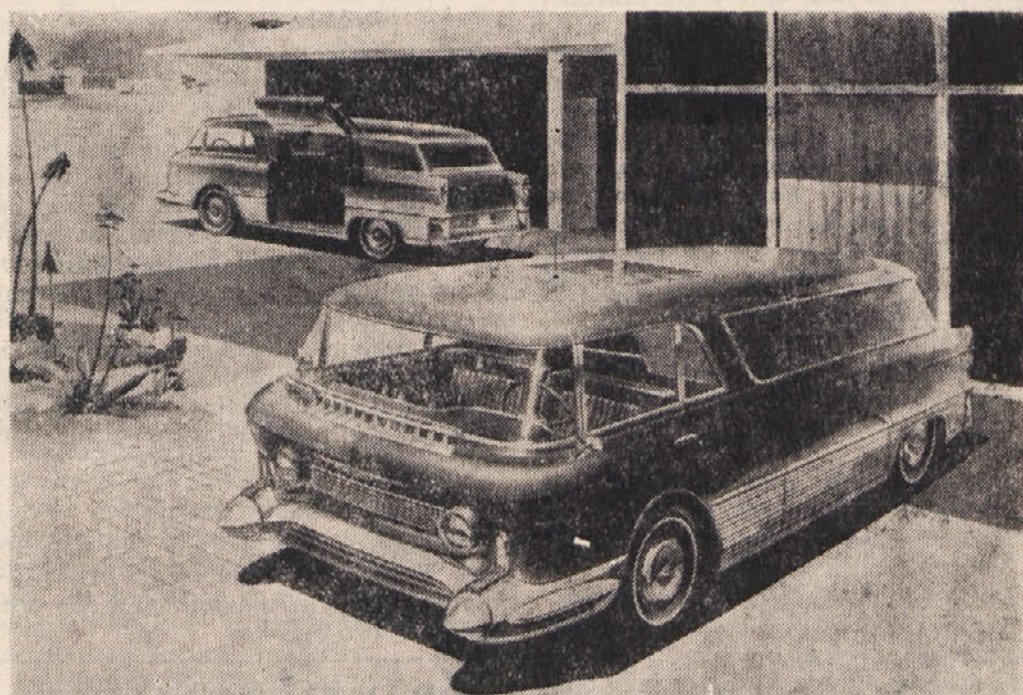
Tibetanski lama je dobil avto, ki je hkrati tudi prvo motorno vozilo onstran strehe sveta. Potem ko je prišel pančenski lama iz Pekinga s kitajsko vojsko v Tibet, je odšel v Kalkuto poseben poslanec, ki je tam kupil avtomobil. Ker čez himalajske gorske prelaze ni vozni poti, so morali avtomobil razstaviti v sestavne dele, ki so jih potem posebni štafetni nosači prenesli čez to visoko gorovje. To ni bila lahka naloga, saj so gorski prelazi ponekod do šest kilometrov visoki. V Lasi, glavnem mestu Tibeta, so avtomobil nato zopet sestavili in ga prepeljali do Šigee, sedeža pančenskega lame.

Mrzlo in toplo vino iz vodovoda

Gostje hotela »Terminus« v Dijonu (Francija) so neko jutro začudeni ugotovili, da imajo v sobah mrzlo belo vino in toplo črno vino. To je bil odgovor lastnika hotela ameriških turistom, ki so se stalno pritoževali nad pomanjkljivostmi francoskih hotelov, posebno pa še zaradi pomnjanja mrzle vode v sobah. Lastnik hotela je dal vgraditi plastične cevi, po katerih priteka belo in črno vino iz hotelskih kleti v sobe turistov.

Hotelir je izjavil, da so bili doslej gostje zelo skromni, saj je spil vsak gost povprečno le dva litra vina dnevno.

Jutrišnji tovorni avtomobili...

...bodo po predvidevanjih ameriških avto-konstrukterjev pri tovarniškem koncernu »General Motors« izgledali tako, kakor kaže slika. Od luksuznih osebnih avtomobilov se bodo razlikovali samo še po velikosti in namenu. Ker hočejo pogon teh tovornih avtomobilov prenesti na sprednja kolesa, jih bodo lahko gradili nižje in tako povečali varnost vožnje ter brzino ob isti nakladljivi prostornini. (AND/United Press)

Moderna vojna proti pticem

Magnetofonski trakovi so sedaj najuspešnejša in najnovejša obramba pred škorci, vrabci in drugimi vsiljivimi pticami gosti po ameriških mestih. V Pensilvaniji (ZDA) so zaprli jato škorcev v velik hlev, nato pa so jih lovili. Ptici so vpili na pomoč, njihovo vreščanje pa so posneli na magnetofonski trak, s katerim so kasneje delali uspešne poizkuse. Na dva tovorna avtomobila so namreč montirali magnetofone s trakovi, ki so zapisali to ptičje vreščanje, zvočnike pa so obrnili navzgor proti vejevju ob cestah in v parkih. To je bilo treba ponoviti le dva večera, takole pol ure pred sončnim zahodom in še pol ure potem, ko je legel na mesto mrak. Po dveh dneh je ostalo na

področju mesta le kakih sto ptičev različnih vrst, o katerih znanstveniki menijo, da so gluhi ali pa da nimajo posluha. Skratka, uspeh je bil presenetljiv. Ptici se niso vrnili v mesto vse do pozne jeseni, takrat pa se tako selijo na jug.

Bi kdo dejal, da je tako ravnanje grdo. Res je, škorci so na deželi koristni, saj uničujejo na poljskih posevkih različne škodljivce, predvsem žuželke, toda v mestih so zaradi požrešnosti prav vsiljivi in kaj malo zaželjeni gostje. Nanje se jezijo mestni očetje, pešci na cestah, lastniki avtomobilov in hiš, ker puščajo, posebno še če jih je mnogo, za seboj nečedne sledove.

Anton Ingolič:

Žeja

»Kaj je Zeba?«
Iz soda je odgovorilo votlo, mrtvo:
»Ustrelila se je.«
Slapar se je treznil.
»Kdo?« je kriknil.
»Mara Mundova... Vsak čas bo umrla...«

XX

Na Vinskem vrhu in po vrhovih naskoli je vrel mošt. V sodih je glasno šumelo; iz tistih, ki niso imeli vrelnih veh, je metalo nesnago kar po kleti. Mošt se je čistilo, delalo se je vino.

Vendar ni šumelo v vsaki kleti. Trčko, Cafuta, Veselič in nešteti viničarji bi zaman hodili poslušat k majhnim kletnim oknom pod viničarijo; v njihovi kleti še nikoli ni bilo mošta, kvečjemu kak sodček jabolčnika ali putrih slabega žganja. V viničarskih kletih še nikoli ni vrelo, še nikoli ni hiša dehtela po moštu, viničarji si še nikoli niso mogli postaviti na mizo svojega mladega vina. Tokrat je bilo tiho tudi v Jusovkini kleti, v nekdanji Svenško-

vi kleti pa je le šumljalo, kajti nekaj dni po trgatvi so prišli vozniki in odpeljali dvanaest polovnjakov mošta, ostali so samo trije, njihov glas pa ni bil tako močan, da bi prodrl skozi zidove in bi mogel Svenšek — kakor doslej vsako leto — poslušati vrenje še ponoči na postelji. Res, tudi pri Koreski ni bilo ničesar slišati, toda zato je tembolj šumelo v njeni veliki kleti v mestu, kamor so zvozili preko trideset polovnjakov. Na Vinskem vrhu sta bili prav za prav glasni samo Mundova in Turkuševa klet. A dočim je Turkuš prisluškoval pesmi nastajajočega vina še z večjim veseljem kakor pred tedni pesmi čričkov in klopotecev, ni bilo pri Mundu nikogar, ki bi se ustavil pri odprtih kletnih oknih in prisluhnil. Mlada gospodinja je umrla, Munda pa se po njeni smrti ni ganil iz mesta.

Klopotece so snemali drugega za drugim, tudi črički so utihnili. Le tu in tam se je od nekdaj daleč oglasilo klopotačje klopotačje, ki ga je nekdo najbrž pozabil sneti, še redkeje se je oglasil kak trmasti čriček, ki je hotel prisiliti sonce, naj še greje. A bilo je zaman. Dnevi so se krajšali in sonce ni imelo več prave moči. Vinogradi so bili bolj osamljeni. Prve dni po trgatvi so še prihajali vanje otroci. Trčkovi in Cafutovi so se spustili v Koreskin vinograd, Svenškovi v Dobnikovega, Jusovkini pa v domačega, za katerega pa je bila dražba že razpisana. Šli so od trte do trte, obrnili

vsak list, prebrskali zemljo okoli trte, pretresli odpadlo listje in stikali za posameznimi jagodami. Tu in tam je imel kdo srečo, staknil je za listom grozdek ali našel na tleh kako jagodo.

Ko so otroci pobrali, kar so mogli najti, so viničarke izpustile iz tesnih kurnikov perutnino. Petelini so odpeljali svoje družine v vinograde in jih prebrskali še enkrat. Vendar so otroci, pretemeljito opravili svoj posel, zato so kokoši prav kmalu zapustile gorice in se razteple po sadovnjakih in ložinah.

Vinogradi so ostali sami. Le jesenski veter je bil njihov gost. Sprva je bil bolj tih in ljubezniv, a sčasoma je postal glasnejši in neprijetnejši.

Sonce je samo v opoldanskih urah prijetno sijalo; kakor v spomin na vroče poletne dni, in kakor da hoče osvetliti številne barve, ki so bile razlite po Vinskem vrhu in naokoli.

Bukovi gozdovi so tedaj zažareli v rdečih barvah. Tu in tam se je iz njih svetila rahla rumenkasta breza. Tudi sadovnjaki so rumenili; listje je začelo odpadati in z vsakim dnem so se jasneje kazale bele stene viničarij, ki jih od pomladi ni bilo videti.

Po vseh svetnikih se je nebo pooblačilo. Sonce se ves dan ni prikazalo. Zavel je oster jesenski veter. Sadno drevje je kma-

lu izgubilo listje, tudi trte so bile v nekaj dneh gole. Le posamezni listi, ki so se zadržali med rozge, so v vetru suho šumeli. Trte so se stiskale k začrnelim kolom. Gozdovi so izgubili svoje rdečkaste barve. Od nekdaj je prišla težka siva megla in legla na Vinski vrh in sosednje vrhove. V njej je otopel vsak glas. Vinogradi so se pripravljali na dolgo, težko zimo.

V tem času je prišel na Vinski vrh Ivan Dobnik. Bil je prijetno vznemirjen, še bolj kot spomladi, ko se je prvič vzpenjal skozi gozd, ki je postal čez noč njezgov. Ni čutil več težke more, ki je legla nanj ob prvem obisku. Vesel je bil svoje poti. Znova je razmišljal o svoji zmagi v odboru mestne posojilnice. Navsezadnje je prodrl s svojim predlogom: Svenšku je bilo odobreno posojilo. Seveda le zato — česar se je Dobnik dobro zavedal — ker so odborniki, zvečine sami bogati vinogradniki, rajši videli, da postane Svenšek spet kmet, kakor da je še dalje viničar Ivana Dobnika, ki krši vse napisane in ne-napisane predpise o plačevanju viničarjev in ravnanju z njimi. Dobnik je bil tako zaverovan v svoje srečne misli, da se celo ob pogledu na zaprto Mundovo zidnico ni spomnil nesrečne smrti, ki je še vedno vznemirjala mesto in okolico. Dobnikovo ženo Vero je tako prizadelo, da je dolgo ležala. Njen brat Milan Slapar je seveda takoj po nesreči odpotoval.

O OTROŠKI TRMI

(Nadaljevanje in konec)

Kako se morajo vesti torej odrasli nasproti trmastim otrokom?

V borbi s trmo ne smemo nikoli ravnati na slepo srečo. Treba je predvsem ugotoviti izvor trme, ki je največkrat, kako smo videli, v njegovem življenjskem okolju in v nepravilni vzgoji, ne pa v otroku samem.

Ali se je treba v vsakem primeru boriti z otrokovo trmo ali jo je treba vselej smatrati za nadlogo, ki jo moramo za vsako ceno izriniti? Dobro premislite tole: kolikokrat na dan mora otrok brez-pogojno ubogati zapovedi odraslih, pa čeprav mu je pomen teh zapovedi nerazumljiv? Ali moremo obsojati otroka zato, če je včasih neobčutljiv, če se sem pa tja prebudi v njem želja, pokazati drugim in sam občutiti svojo moč in svojo neodvisnost? Začetke te, v bistvu zdrave borbe za uveljavljanje lastne osebnosti najdemo že v prvih letih življenja, ko otrok zavrača pomoč odraslih in vztrajno ponavlja: »Beži, bom sam«, »bom jaz«. V poznejših letih se še pogosteje kaže naravno hrepenenje po samostojnosti. Tudi če priznamo, da skuša otrok v nepravem času in v neuspešni obliki uveljaviti svojo moč, te moči vendarle ne smemo vselej in za vsako ceno streti.

Priznati moramo, da dajejo odrasli sami dostikrat zgled trmoglavosti, malenkostne zahtevnosti, neupravičene strogosti in neužitnega stalnega vmešavanja v otrokovo življenje, ker ne razumejo in ne poznajo njegovih potreb. Ali je kaj čudno, če se otrok kdaj upre temu nenehnemu zatiranju.

Spoštujte otroka! — ta zapoved mora biti temelj našega vzgojnega dela, kadar imamo opraviti s trmastim otrokom. Zavedajte se, da je odrasli veliko težje otroka spoštovati kakor ljubiti. Ljubezen izvira iz nagona — je dar narave; spoštovanje pa je posledica zavednega dela, razumevanja otrokove osebnosti ter njenih lastnosti in potreb, to se pravi težav, ki jih mora otrok premagovati na svoji življenjski poti. Proti trmi se moramo boriti z namenom, da bi otroku pokazali, kako naj razumno uporabi svoje duševne sile, ne pa z namenom, da bi strli njegove moči.

Če je otrok kdaj trmast in nam je to neprijetno ter se nam zdi neumno, ni pa nevarno za njegovo zdravje niti škodljivo njegovi okolici, ni treba začenjati vselej borbe z njim. Razumna mati zna včasih zaradi kakšne razmeroma nedolžne trmoglavosti svojega otroka pogledati skozi prste in se vede, kakor da je ni opazila. Tako mora ravnati tudi vsak razumen vzgojitelj.

Ne smemo postavljati svoje veljave in ugleda na kocko zaradi malenkosti; kadar je potrebno, morajo starši nepreklicno

vztrajati pri svojih zahtevah; a prav zato jih ne smejo prepogosto, brez resnične nujnosti postavljati. Nenehna vsakdanja borba s trmo utegne izčrpati vzgojitelje in otrokove sile, toda vzgojiteljeve celo bolj kakor otrokove. Če vzgojitelj otroka vselej, kadar mu nasprotuje, prisili, da se mu podredi, ne doseže s tem nič drugega kakor da se čuti otrok neskončno slabega in vidi v vzgojitelju silo. Zavedajte se, da je vsaka vaša zmaga nad otrokovo trmo hkrati otrokov poraz. Ni dvoma, da so taki porazi včasih nujni in neogibni, toda otroka ne smemo vzgajati za poraze. Vzgoja ne sme biti k temu usmerjena. Njen cilj mora biti drugačen, ravno nasproten: vlititi mora otroku vero v lastne sile, mu vcepiti zaupanje do vzgojiteljev, prepričanje, da mu hočejo dobro in da so do njega prijateljsko razpoloženi.

Ne bi bilo prav, če bi mislili, da naj imamo sleherno otrokovo trmoglavost za odliko in da je treba otroka tako spošto-

vati, da smo nasproti njemu popustljivi. Nikakor ne. Pač pa spoštujte otroka tako, da ne boste ukrenili ničesar, kar bi mu lahko vzelo spoštovanje da samega sebe. Gotovo so primeri trme, ki se jim je treba odločno zoperstaviti. Toda zoperstaviti se jim morate razumno, da bodo sile, ki jih boste potrošili v tej borbi, poplačane z resničnim uspehom. Resničnega uspeha pa ne morete doseči drugače, kakor da se nujnem primeru zoperstavite otrokovi trmi mirno, vztrajno in odločno.

Potemtakem je borba s trmo — borba za pravilno otrokovo življenjsko okolje, za pravilno vedenje odraslih, za spoštovanje otroka celo tedaj, kadar se pregreši, za sposobnost znati mirno čakati in si vztrajno prizadevati.

Ne smemo gledati, kaso bi zlomili otrokovo trmo in zadušili njegovo voljo do dejavnosti, marveč kako bi usmerili njegove sile k zanimivim, koristnim in potrebnim ciljem.

Kuharski recepti

Goveja juha z zdrobovimi žličniki

Za zdrobove žličnike potrebujemo eno žlico masti, 1 jajce, zdrob in sol.

Mast in jajce penasto umešamo, nato jima prisujemo počasi med mešanjem toliko zdroba, da ostane zmes še precej goste tekoča. Žlico pomočimo v vrelo juho in zajemamo z njo zdrobovo zmes ter jo polagamo v vrelo juho. Posoda naj bo dovolj prostorna, da se žličniki nakuhajo. Kuhajo naj se 1/4 ure.

Prikuha iz rdeče pese

Potrebuješ 1 kg rdeče pese, 1 dl olja, 2 dkg moke, žličko sladkorja, eno čebulo, 3 žlice kisle smetane.

Peso dobro operemo in skuhamo. Paziti moramo, kako jo obrežemo, da nam ne odteče preveč soka. Kuhano zrežemo na tanke kolesčke. Na olju sprajimo sesekljano čebulo, dodamo peso, premešamo, pomokamo in malo popražimo, dodamo zajemalko tople vode, kisle smetane ali mleko, posolimo, osladimo in prevremo.

Če imamo za kuhanje kosila malo časa, nam bo ta način pripravljanja prav dobrodošel, ker peso že lahko prejšnji dan skuhamo.

Orehov puding

10 dkg surovega masla, 8 dkg sladkorja, 3 žemlje ali 15 dkg belega kruha, limonina lupina, 5 rumenjakov, 8 dkg orehov, sneg iz 5 beljakov.

PRAKTIČNI NASVET

Če so vam cvetlice v lončkih napadli črvi, zalijte cvetlice nekajkrat z vodo, v kateri so se kuhale saje. Črvi kmalu poginejo.

Svenšku so se razširile oči. V pepelnati obraz mu je šnila kri.

»Gospod, ko bi bil spet gospodar,« je spregovoril počasi, poudarjajoč vsako besedo, »potem bi delal dan in noč, potem bi... Eh, kaj bi govoril o tem! Kar je izgubljeno, je izgubljeno. Bolje je, da ne mislim več na to.«

»Svenšek, prav zdaj se bova pogovorila o tem. Poslušajte!«

In Dobnik je povedal, da mu proda posestvo za isto ceno, kakor ga je dobil na dražbi. Takoj, ko bosta napravila kupno pogodbo, mu bo posojilnica dala pet in trideset tisoč dinarjev posojila na petnajst let. Dobnik bo dobil nazaj svoj denar, Svenšek pa svoje posestvo. Za prvi obrok in razne stroške mu je gotovo še ostalo od dražbe.

Dobnik je govoril naglo, da bi oba Svenška, ki sta bila še viničarja in sta ga gledala nejeverno, čimprej prepričal, da se ne šali, marveč govori resnico. Ko je utihnil, se viničarja nista niti ganila. Bilo je, kakor da nista verjela ali razumela.

»Ali vama ni prav?« je vzkliknil Dobnik nekoliko razočaran.

»Gospod,« se je Svenška oglasila s prosečim glasom, »ne govorite tako, da ne bo Martina spet zgrabilo in da ne bomo še bolj nesrečni, kakor smo že!«

»Resnico vama govorim,« je spregovoril Dobnik s tihim glasom.

Začel je od kraja; vsako malenkost je

razložil; kako bo s kupno pogodbo, s posojilom, z odplačevanjem dolga. Vzel je papir in nekatere številke napisal.

Medtem go otroci obstopili mizo in strmeli z velikimi očmi v gospodarja in številke na njegovem listu.

»Jutri boste prišla v mesto in bomo uredili prve stvari,« je zaključil Dobnik.

Znova je pogledal Svenškova, ki sta bila še vedno njegova viničarja po pogodbi in svojem čustvovanju.

Svenšek je še molčal, a Svenška je nenadoma zaklicala skozi jok: »Martin, s čim smo si to zaslužili? Otroci, ali ste slišali?« Zgrabila je Dobnikovo roko in pritiskala nanjo svoje vlažne ustnice. Potem se je obrnila k otrokom in možu. »Otroci, zahvalite se! Martin, reci besedo!« Ni mogla več. Na glas je zajokala.

Otroci so se gnetli okoli Dobnika, da bi mu poljubili roke, ki jih je skrival za hrbet. Tudi otroci so imeli solze v očeh.

Slednjič se je dvignil še Svenšek. Obstal je pred Dobnikom, ki tudi ni mogel več sedeti, premikal je ustnice, toda besede ni spravil iz sebe, dvigal je desnico, a je ni mogel dvigniti tako visoko, da bi segel Dobniku v roko.

Dobnik ni vedel, kaj naj še reče. Molče se je iztrgal iz gruč otrok in stopil proti vratom. Šele ko jih je odprl, je prišel do besede. »Pridita jutri zjutraj v mojo pisarno,« je stisnil iz sebe. »Ključ od

Orodja, ki jih vedno rabimo

V vsaki hiši bo nekaj najnujnejšega orodja vedno prav prišlo. Poleg kladiiva, klešč in žebeljev, boste prav gotovo še največ uporabljali žago, oblič in dleto.

Kadar delate z žago, pazite, da bo nje rezilo v odnosu na okvir žage nagnjeno za približno 20 stopinj. Debele deske iz trdega lesa boste žagali z grobimi žagami, za mehak les pa uporabite žago z finjšimi zobci. Važno je tudi, da si označite smer v katero boste žagali. Pri tem pa vedite, da bo zaradi žaganja predmet za kakšen milimeter krajši, kot ste ga zaznamovali. Če upoštevate to, potem se lahko izognete napakam, do katerih večkrat pride pri sestavljanju odžaganih delov.

Žago lahko tudi uporabljate za izrezovanje večjih lukenj v lesu. Najprej morate v les napraviti tolikšno odprtino, da lahko daste skozi njo rezilo žage, ki ga nato znova pritrdite na okvir. Nekaj vaje — in iz desk boste lahko izrezovali najrazličnejše oblike.

Da desko izgladimo, uporabljamo oblič. Pri tem pazite, da rezilo obliča ne moli preveč iz njegovega okvirja. Z obličem potegujete v smer lesnih vlaken, nikoli pa obratno! Smer vlaken najlažje opazite s strani deske.

Dleto omogoča, da v les napravimo zareze in vdolbine, ki jih potrebujemo predvsem na mestih, kjer sestavljamo dva lesna dela. Od kota, ki ga tvori dleto s površino deske, je odvisno, ali bo zareza površinska, ali pa bo segala globoko v les. Čim bolj je dleto usmerjeno proti kotu 90 stopinj, na desko, tem globlje bo prodrlo in tem globlja bo zareza.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Vnetje srednega ušesa

Otrokom, zlasti pa dojenčkom se srednje uho kaj rado vname. Ta bolezen pa ni neprijetna samo zaradi tega, ker naš malček trpi, marveč zato, ker je njena skrajna posledica popolna gluhost.

Vzrokov za vnetje srednjega ušesa je kar cela vrsta. Predvsem naj omenimo katarje dihal, infekcijske bolezni (gripa, oslovski kašelj, šarlah in davica), zlasti nevarno pa je vnetje po šarlahu, ker lahko bolnik ogluši na obe ušesi, če ga ne prevzame o pravem času v nego dober zdravnik.

Čeprav povzroča to vnetje hude bolečine, pa ga je težko ugotoviti, saj dojenček ne more povedati, kaj ga boli. Zato kar naprej joka, včasih bruha, šele po dveh ali po treh dneh, ko začne iz ušesa teči, skrbna mamica spozna, kaj pravzaprav malčku manjka.

Mnogi starši vnetja srednjega ušesa ne smatrajo za resno bolezen, pogosto se celo sliši, da ga ni treba zdraviti. Morda se je to napačno mnenje uveljavilo zaradi

tega, ker bolni ne čuti več bolečin, brž ko mu začne iz ušesa teči. Če otrok ni dobro ozdravljen, se gnoj ustavi, bolečine pa se ponovijo. Edina pravilna pot je zdravljenje o pravem času, tako da se bolezen ne ponovi več in da se ne preseli na možgansko mrežo.

V bolno uho ni treba vlivati mastnih tekočin, ker te razpadajo in tako nastajajo ugodni pogoji za razvoj kužnih klic. Pa tudi zdravnik bo ob pregledu težko kaj ugotovil, če bo uho polno olja. Če je zdravnik naročil, naj starši otroku uho izpirajo, potem je treba paziti, da ostane izpiralna tekočina zares sterilna, se pravi, da je med delom ne okužijo. Otroka, ki ima počen bobnenček, smete pustiti na kopanje le, če si poprej s koščkom vate dobro zamaši uho, da ne bo mogla prodrati vanj niti kapljica vode. Razen tega pa nikar ne namakajte vate v različne tekočine, ki naj bi »lajšale« bolečine. Dokler ne pride zdravnik, polagajmo na obolelo uho samo tople, suhe ali vlažne obkladke.

kleti pa kar obdržita in si prinesita še kak liter! Vino, kar ga je v kleti, je vaše!«

Naglo je zaprl vrata in pustil Svenškove v sreči, o kakršni si dotlej niso upali niti sanjati.

Naslednje jutro so se Svenškovi odpravili že zgodaj v mesto. Šli so vsi: Svenšek, Svenška in njunih osem otrok, Urško je nosil Svenšek, najmlajšega Lukca pa Svenška. Kako bi mogli ostati na tako velik praznik?

To je bila vse drugačna pot kakor spomladi! Glasno so se pogovarjali o vsem mogočem, delali načrte in se vsi srečni smehljali. Spodaj na mostu čez Dravinjo so prehiteli Naniko, ki je odhajala v vas po petrolej, kajti na Vinskem vrhu so postajale noči dolge in temne. Zaradi svoje velike sreče je niso niti videli. Šli so naglo dalje in pustili za seboj nesrečno dekle z njenimi mračnimi mislimi. Kako bo z njo in Lojzom? Kako naj se vzameta zdaj, ko nimata niti toliko, da bi si kupila posteljo z rjuho, odejo in blazino? Dogovorjeno viničarjijo sta že odpovedala. Morala bosta ostati vsak na svojem domu. Po veliki noči bo Nanika rodila agromovega otroka. Leta bodo minila, preden bosta lahko začela skupno življenje. Kako bo dotlej? Jučla se bo omožila z Jurjem že za veliko noč. Zibala bo že prej. Kakšno bo Nanikino življenje? In kakšno bi bilo, če bi gospa Mundova še živela? Zakaj je to storila? (Konec prihodnjič)

Z naglimi, prožnimi koraki je Dobnik premeril pot skozi sadovnjake v svojo hišo, burno pozdravil Svenškove, ki so se zavzeli zaradi nenavadnega prihoda, jih povabil za mizo in jih začel vpraševati o delu, ki so ga opravili. Nenadoma pa je potegnil iz aktovke velik ključ in ga pomolel Svenšku, ki se je po trgatvi spet vdal v svojo usodo, bil je spet marljiv in ponižen in ni kazal svoje bolečine.

»Svenšek, pojdite po liter vina!« je zaklical preglasno za majhno sobo in tiho družbo.

Svenšek je, muzajoč se, odšel s ključem in steklenico, a Svenška je zbegana iskala kozarce in jih brisala. Medtem je Dobnik privlekel iz torbe kruha in klobas; otrokom, kiso se tiščali peči, je razdelil žemlje.

»Poizkusimo, kakšen je!« je vzkliknil Dobnik, ko je Svenška natočila kozarce.

»Na zdravje vama, Svenšek in Svenška, ki sta ga pridelala!«

Trčili so. Svenškovima je postajalo nerodno. A Dobnik se ni menil za njuno zadrego. »Nekoliko je še kalno, a čez teden, dva se bo sčistilo. Tako bo kot zlato. Svenšek, z veseljem ga boste pili. Ali ne?«

Svenšek je v zadregi odvrnil: »Bom, če ga bodo dali gospod!«

Od drugega litra so dobili še otroci.

»Kako bi bilo, Svenšek, ko bi bili spet gospodar?« je Dobnik vprašal z resnim glasom.

Katera beljakovinska krma je za govejo živino najcenejša?

Kadar kmet kupuje krepka krmila, ki jih poklada molznicam, ga zmiraj zanima cena, ne pa njihova količina hranilnih vrednosti. Zato je število kmetov, ki pokladajo poleg osnovne krme (sena, silaže) tudi beljakovinsko krepko krmo, še zelo majhno.

Od krepkih krmil so na vasi najbolj znani otrobi. Današnji valjni mlini pa popolnoma zmeljejo in zluščijo pšenico, tako da ostane samo še lusk. Razumljivo je, da taki otrobi nimajo več bogve kako visoke hranilne vrednosti.

Oljne tropine pa so po naših vaseh še zelo malo v uporabi. Vzrok je v njihovi višji ceni. Dostikrat se tudi pripeti, da dobimo slabe, pokvarjene tropine. Oljne tropine vsebujejo poleg beljakovin tudi znaten del masti, vsled česar postanejo po slabem ali dolgem skladiščenju žarke in jih potem živina nerada žre. Tropine repice in ogrščice (raps) pa imajo poseben priokus, na katerega se mora živina šele navaditi.

Zaradi različnega odstotka beljakovin (ki jih na kmetiji vedno najbolj primanj-

kuje) v krmilih in zaradi njihove različne cene je dobro, če enkrat razjasnimo, v katerem krmilu so beljakovine najcenejše. Zato si oglejmo najprej krmilno vrednost krmil, ki jih dokupujemo:

v 100 kg	je kg beljakovin	škrobnih vrednosti
pšeničnih otrobov	11	48
tropin zemeljskega oreha	43	75
lanenih tropin	25	72
kokosovih tropin	17	78
sojinega zdroba	44	73

Z zadostno osnovno krmo nudimo živini zadostne količine škrobnih vrednosti. V obroku osnovne krme pa navadno primanjkuje prebavljivih beljakovin. Zato jih je pri nas le treba kupovati. Vprašanje pa je, kakšno beljakovinsko krmo bomo dokupovali.

Če upoštevamo, da krava za proizvodnjo 1 l mleka poleg osnovne krme potrebuje še 5 dkg beljakovin, se nam v pogledu na cene raznih beljakovinskih krmil pokaže naslednji rentabilnostni račun:

Če 100 kg	stane	potem stane 1 kg beljakovin	beljakovine za 1 l mleka pa stanejo
pšeničnih otrobov	šil. 150.—	šil. 13.63	šil. 0.681
tropin zemeljskega oreha	šil. 275.—	šil. 6.39	šil. 0.319
lanenih tropin	šil. 260.—	šil. 10.40	šil. 0.520
kokosovih tropin	šil. 220.—	šil. 12.94	šil. 0.647
sojinega zdroba	šil. 270.—	šil. 6.14	šil. 0.307

Iz te primerjave jasno sledi, katera tržna beljakovinska krmila so v resnici najcenejša. Vidimo, da s pšeničnimi otrobi najdražje kupujemo beljakovine. Ta primerjava pa daje hkrati tudi odgovor na vprašanje s katerimi dokupljenimi beljakovinskimi krmili je mogoče obdržati proizvodne stroške 1 l mleka na gospodarsko znosni višini ali pa jih celo znižati.

Beljakovinska krmila se bodo podražila. Zato ni odveč, če pritegnemo v primerjavo še lucerno in deteljo, katerih proizvodne stroške v našem povprečju lahko postavimo za obe rastlini v svežem stanju z 10.— šil. za 100 kg, v suhem pa

s 50.— šil. Krmna vrednost po beljakovinah pa znaša na 100 kg

	v svežem stanju	v posušenem stanju
detelja	2.2 kg	7—9 kg
det. travna mešanica	2.3 kg	6.5 kg
lucerna	3.3 kg	10—16 kg

Po tem odstotku nas stane 1 kg beljakovin (v šilingih)

pri	v svežem stanju	v posušenem stanju
detelja	šil. 4.35	šil. 5.55—7.10
det. travna mešanica	šil. 4.35	šil. 7.68
lucerna	šil. 3.64	šil. 3.13—5.—

Primerjava teh števil z gornjimi nam pove, da je najcenejša beljakovinska krma

še vedno doma pridelano seno detelje in lucerne, o poletnem času pa zadostne površine izdatne paše. Pri paši namreč odpade ta košnja in spravljanje zelene krme v hlev, kar stroške za beljakovine brez dvoma zmanjša na eno četrtno, v mnogih primerih celo na eno petino zgoraj navedenih stroškov.

Osnovni zaključek, ki ga iz današnjih primerjav lahko potegnemo, pa se glasi: Najcenejša beljakovinska krmila dobimo in najcenejše mleko pridelamo z umetnimi gnojili. O tem se bomo pomenili prihodnjič.

Ferdo Hobel/Blaž Singer

Pogovor s čebelarji

V zadnjem dopisu smo omenili, da se hočemo danes pogovoriti o lepljenju satnic.

Kjer smo v jeseni izrezali iz satnic gozdni med, moramo sate spet izpolniti z medstene, to se pravi, v okvirje moramo nalepiti satnice. To velja seveda za kmečke panje. Če pustimo v panju prazne prostore, to zelo neugodno vpliva na družino v zimskem času. Zelo važno je, da vemo, kakšne morajo biti priprave in kakšno orodje za izrez medu (gozdnega). Imeti moramo železo, ki je na koncu zakrivljeno kakor »vinkel«, in sate ali medstene.

Železo segrejemo na ognju. Z zarečim železom potem potegnemo najprej po suhem satu, potem pa po isti črti, kjer smo izrezali med. Sat potem hitro pritismo na določeno mesto in ga podložimo s primernimi laticami, da se ne podre. Če nalepimo satnico v okvir, ostane med satnico in okvirjem prostor, ki ga podložimo s primernimi laticami, da se ne podre. Če nalepimo satnico v okvir, ostane med satnico in okvirjem prostor, ki ga podložimo s primernimi laticami, da se ne podre. Če nalepimo satnico v okvir, ostane med satnico in okvirjem prostor, ki ga podložimo s primernimi laticami, da se ne podre.

Dragi čebelarji in začetniki, vzemite vsa pojasnila resno, pa si boste olajšali delo; obenem pa boste imeli dobičkanosne družine v čebelnjaku in ne mrličev.

Kreditna akcija za gorske kmeče

Za utrditev kmetij bodo dajali sporazumno z ministrstvom za kmetijstvo in gozdarstvo deželni hipotekni zavodi v tem letu dolgoročno posojila, ki se bodo zaradi ustreznih deželnih in državnih prilibkov obrestovala samo s 3%. Posojila bo mogoče dobiti tudi za vsakovrstne gradbene potrebe z namenom utrditi obstoj kmetij, vendar lahko zaprosijo za taka posojila do najkasneje 1. aprila 1955 samo kmetije v občinah, ki so bile svojčas uradno označene kot gorske občine.

Po točnejši pojasnila in navodila, kako je treba napraviti prošnje in kaj vse jim je treba priložiti, pridite v sekretariat Slovenske kmečke zveze v Celovcu, Wulfengasse 15, kjer bomo vsem interesentom z nasvetom in dejansko pomagali.

semo tja do srede aprila in pa jeseni po košnji otave, seveda ob izdatnem gnojenju.

Če pa dopuščata zemlja in klima, če dobi zemlja dovolj hrane in vlage, tedaj je najbolje, da spremenimo travnaty svet v pregrajen pašnik in da na njem vpeljemo gospodarstvo paše in kose (Mähweidewirtschaft). Slovensko pravimo, da na pašniku čredimo. Travnik pregradimo na 12—15 čredink ali pregraj. V vsaki čredinki pasemo le 2—3 dni, čredimo pa po 2—3—4 tednih. Kako velike naj bodo čredinke, je odvisno od tega, kako hitro raste krma. Krava požre na dan 60 do 70 kg trave. Vprašamo se, na kateri površini zraste toliko trave? Na naših travnikih zraste recimo, 180 q trave na vsak ha v 180 dneh paše, če dobro pogojimo. Vsak dan torej zraste 1 q trave, torej na vsak ha 1 kg. V 30 dneh zraste na dveh arih čredinke 60 kg trave, to je toliko, kolikor jo popase glava velike živine v enem dnevu. Torej potrebuje vsaka glava velike živine za vsak dan paše v čredinki 2 ara veliko površino. Kadar je torej pri hiši 8 glav velike živine, so potrebne 8×2=16, recimo, okroglo 20 arov velike čredinke. Takih čredink pa napravimo 10 do 14, torej meri takšen pregrajen pašnik 1.6—2.2 ha. Na splošno računamo na glavo velike živine 25 do 50 arov površine.

Danes, ko imamo električni plot, lahko vpe-ljemo tzv. pašo na obroke, kjer so čredinke tako majhne, da najde živina v njej krme kvečjemu za en dan.

(Se nadaljuje)

PRAVNE ZADEVE V PRIMERIH

Sprehodi po sodnijskih sobah

Če včasih obiščeš sodišča in hodiš kot poslušalec po raznih sodnijskih sobah, boš doživel, da se tu in tam pere zmeraj različno pranje, da so udeleženi zmeraj drugi ljudje, in izvedel boš za vedno nove dogodke — skoraj tako kakor v teatru. Postojmo malo, poslušajmo in učimo se iz življenja.

1. Nehvaležnost tepe nehvaležneža

Mladi hlapec se je znal tako prikupiti starejši posestnici vdovi, ki je imela poleg večjega še eno manjše posestvo, a premalo rok za obdelovanje zemlje, da mu je starka zaradi njegove ženitve podarila manjše posestvo proti obljudi, da ji bo še naprej pomagal pri delu. — Prva leta se je držal doma, je pridno delal in pomagal tudi starki na njenem domu. Potem pa se je začel najprej kregati s svojo ženo, je zaradi razrzanega družinskega življenja postal pijanec in se v pijanosti spril tudi nad starko. Zahteval je posebno plačo za svoje delo pri njej, jo ozmerjal, tudi tepel, in ko ga je starka spet enkrat prosila za delo, jo je surovo vrgel iz bajte in jo pri tem poškoval. — Sedaj sta se znašla pred sodiščem tu v prvi sobi, ki jo obiščejo. Tu starki svetujejo, naj zaradi grde nehvaležnosti prekliče daritev, kar je po zakonu mogoče. Ona to stori in zahteva vrnitev posestva. Ko pred sodiščem dokaže, da prejšnji hlapec že dalje časa grdo ravna z njo in tudi pri delu noče več pomagati (kar je bil pogoj za daritev), bi bila že skoraj zmaga. Toda hlapec advokat ugovarja, da je hlapec od časa do časa vendarle pomagal pri delu, tako da si je bajto že zaslužil. Sodnik zasliši izvedence, ki res naračunajo nekaj zaslužka. Ko se starka obveže, da bo izplačala ta zaslužek takoj, ko ji izroči sodišče majhno posestvo nazaj, končno v glavnem vendar zmaga zaradi težke nehvaležnosti obdarovanega.

2. Testament je bil veljaven

V drugi sobi sodišča se prerekajo zaradi podpisa na zadnji volji. Zgodí se namreč, da je zapustnik, ki sicer zna pisati in se podpisati, res tako bolan, da se mu trese roka in ne more obdržati peresa, ko je pripravljen podpisati testament. V tem primeru je bilo tako. Neki sosed, ki ni bil priča zadnje volje, je pri podpisovanju držal zapustniku pero, da se je le-ta mogel podpisati. Zato so nekateri dediči ugovarjali, da testament ni veljaven, ker ga zapustnik ni podpisal sam, z lastno voljo. Priče potrjujejo, da je sicer pisal zadnjo voljo drugi, da jo je pa zapustnik pred tremi pričami potrdil, češ, da je to, kar je zapisano, njegova zadnja volja, zaradi tresoce se mu roke pa da se je tako dolgo zaman mučil, da mu je končno sosed pomagal, da mu pero ni ušlo iz rok, vodil pa je roko zapustnik sam. Testament je zato bil vseeno veljaven in tožniki so propadli.

3. »Še ušes mu ni zarobil!«

Ta izrek, ki ga sicer rabijo hudomušneži, ko govore o kakem nezakonskem otroku, če se ne ve, kdo je pravi oče in se dolži enega manj kot druge, slišimo v tretji sodnijski sobi. Tudi tu je sodnik razpravljal tak slučaj. Na tožbo nezakonskega otroka, ki jo je vložil njegov sodnijsko postavljeni varuh, je mati, ki je v takih pravdah vedno glavna priča, označila premožnega fanta kot očeta. Ta je trdil, da ni, materi pa je vendar uspelo dokazati, da je bil v kritičnem času »enkrat pri njej«. Ko se je spomnil na datum, je fant to priznal. Trdil pa je in tudi dokazal, da so »hodili k njej« tudi drugi, kar je morala priznati tudi ona. Posebno vero si s tem seveda ni pridobila. Vendar pa je sodnik moral zaslišati še izvedence, ki so dognali, da ima otrok drugačen krvni sestav kakor toženi in kakor mati. To je bil prvi adut za njega. Ko so pa izvedenci dognali, po obliki glave, barvi oči, posebno pa po ušesih, da so ti znaki pri otroku popolnoma drugačni kakor pri tožencu in materi, je bilo dokazano, da toženec otroku »niti ušes ni zarobil« in bil je rešen.

Drugič bomo obiskali še druge sodnijske sobe!

Prijave k dohodninskem in prometnemu davku

Vse kmetovalce opozarjamo, da po odredbi ministrstva za finance poteče rok za oddajo prijav k dohodninskemu davku (Einkommensteuererklärung) za leto 1954 dne 30. IV. 1955, za oddajo prijav k prometnemu davku (Umsatzsteuerklärung) za leto 1954 pa že do 30. marca 1955.

Kmetovalcem v njihovem lastnem interesu svetujemo, da prijave točno izpolnijo in da jih pravočasno odpošljejo na finančni urad. V primeru nejasnosti se posvetujte z našim sekretariatom v Celovcu, ki ima tozadevne uradne ure vsak četrtek od 8.—12.30 in od 14.—18. ure.

Slovenska kmečka zveza

Tržno poročilo

Za klavno živino so dne 31. januarja na dunajskem glavnem trgu St. Marx plačevali naslednje cene:

voli	7.70—11.50	(ekstremna kvaliteta do 12.—)
biki	9.50—11.30	(ekstremna kvaliteta do 11.80)
krave	7.50—9.50	(ekstremna kvaliteta do 10.20)
telice	9.50—11.50	(ekstremna kvaliteta do 11.80)
klobasarice	6.00—9.30	

Skupno so prignali na trg 1519 komadov živine, od katerih le 47 ni bilo prodanih. Cene so se le pri ekstremni kvaliteti volov dvignile za poprečno 40 grošev, sicer so bile ustajljene.

Praščev je bilo prodanih vseh 7.984 (6.437 domačih, 502 madžarskih in 1.045 bolgarskih), kar jih je bilo na trgu. Cene so ni-

hale med 12.— in 12.50 šil. za kg žive teže pri 3. kvaliteti, pa do 14.— pri ekstremni kvaliteti. To pomeni da so se znižale za 0.60 (pri 3. kval.) do 1.20 (pri ekst. kval.)

Na trgu v Welsu so prodali 3.493 pujskov ob nekoliko večjem povpraševanju po 13.— do 17.— šil. za kg.

Prof. ing. Vinko Sadar:

Izkoristimo slednjo možnost za večji in boljši pridelek krme

(Predavanje na kmetijskem visokošolskem tednu SKZ)

(4. nadaljevanje)

Ko se torej odločamo, ali naj izboljšamo travnike s preoranjem ali z boljšim oskrbovanjem, moramo najprej natančno ugotoviti, kakšna je ruša na travniku in kakšen pridelek daje. Prepričajmo se tudi o tem, kakšno je biološko in fizikalno stanje travniške zemlje, zlasti pa natančno izračunajmo pridelek in donos, ki ga dosežemo na travniku. Zavedajmo se, da so rastline, ki so se desetletja prilagajevale zemlji in klimi, sposobnejše roditi večje pridelke kot pa pravkar sejane rastline, ki poženejo iz semena, ki so ga rodile rastline kaj vmi kje na svetu.

Dosejevanje starih travnikov se ne obnese. Torej izboljšamo rušo z gnojenjem, če pa to ni več mogoče zaradi preslabe ruše, pa s pomlajevanjem (oranjem) travnika.

Iz tega sledi pravilo: pridelujmo krmo na polju v okviru kolobarja, tako da vrinemo vanj za eno do dve leti travno deteljo, sejmo kar največ strniščnih posevkov za krmo, hkrati pa pravilno strezimo travni ruši, da bo dajala kar največje pridelke.

PRAVILNA RABA TRAVNE RUŠE

Ugotovili smo, da moramo kar najbolje skrbeti za naravne travnike. O gnojenju smo že govorili. Tako nam ostane le še dvojce: pravilna raba in dobro oskrbovanje ruše.

Raba ruše spreminja njen rastlinski sestav. Pri dosedanjih dvakratni košnji travnikov prevladujejo v ruši visoke trave in zeli, ruša je redkejša, v njej je veliko plevela, se pravi, raznih enoletnih in večletnih zelišč, detelje pa malo. Če na isti ruši pasemo, se kaj kmalu ruša spremeni. Paša odstrani vse debele plevele in visoke trave. Če je travnik vseboval 50—70% zelišč, 20—40% trav in 0—10% detelj, se že po dveh letih paši spremeni v pašnik z 10—20% zelišč, 50—70% trav in 20 do 30% detelj. Paša torej zgosti rušo, prežene visoke rastline in poveča število večletnih in prtiličnih rastlin.

Najboljša ruša je tista, ki jo lahko kosimo ali pa na njej pasemo. Tedaj jo lahko rabimo kot travnik ali kot pašnik ali pa za oboje hkrati, za pašnik in za travnik. Takšni so tzv. pregrajeni pašniki ali pašniki na čredinke (Umtriebsweide).

Ker pa mnoge travnike ne moremo rabiti za nič drugega kot za košnjo, moramo iskati še druge načine, da dosežemo na njih dober sestoj ruše in zadovoljive pridelke. Prav nič nam namreč ne pomaga, če vemo, da paša izboljšuje travnik, če pa dejansko na njemu ne smemo pasti ali če potrebujemo vse seno s travnika za zimsko krmljenje. V tem primeru vsaj nekoliko pomaga, če samo spomladi pa-

ÖVP-VdU-tisk ne preneha z hujskanjem

Proti narodnostnemu ščuvanju je treba zakonitih ukrepov

Proti slovenskemu materinskemu jeziku našega ljudstva so v zadnjem času napadli ÖVP-jevskega in VdU-jevskega tiska. Nacionalističnim nestrpnostjo ne zadostuje več gonja, s katero hočejo pregnati slovenščino iz šol. Tudi v radiu in celo na plakatih jim je naš jezik na poti.

VdU-ješkemu listu Neue Front, ki v zvezi s Slovenskim plesom napada deželnega glavarja Wedeniga in hkrati ponavlja laži o pokupovanju nemških posestev v obmejnem ozemlju na južnem Koroškem, so bili trn v peti slovenski plakati, s katerimi je SPZ vabila na svojo veliko tradicionalno družabno prireditev. Pisec izpada se v imenu »domovini zvestega prebivalstva« zgraža, da je bil slovenski plakat natiskan v »deželi tujem« jeziku. Verjetno je psevdonimni mazač svojčas kot domovini zvesti nacist z verno lepilo po slovenskih krajih povelje vojne zločinca Maier Kaibitscha »Kärntner, sprich deutsch« in se še ni zbudil iz sanj o tisočletnem rajhu svojega zločinskega firerja, da niti tega ne ve, da ima slovenščina kljub Hitlerju še vedno domovinsko pravico na Koroškem. Sicer pa je svoje pisanstvo sam najbolje karakteriziral s podpisom — Götz.

Vse meje običajnega šovinizma pa presega, kar se je drznila natisniti ÖVP-jevska Allgemeine Bauernzeitung, čeprav je bila šele pred nedavnim obsojena zaradi objavljanja laži in klevet o deželnem glavarju, celovškem okrajnem glavarju in članu radio-sosvetu inž. Schlapperju. Razen, da kljub obsodbi ponavlja del svojih

klevet, gre ta list v svojem sovraštvu do slovenske besede tako daleč, da v svojem napadu na slovenske oddaje v celovškem radiu in v svoji zahtevi, da se ukinejo, imenuje slovenščino jezik smrtnih sovražnikov Koroške.

Če državni pravdnik tudi ob tako očitno zločinskem hujskanju nemško govorečega prebivalstva proti slovenskim sodržavljanom ne bo uveljavil zakonitosti, tedaj naj vsaj pove, ali ima sploh kakšne dolžnosti. Mar ne bi z vso strogostjo nastopil — in to upravičeno, če bi se kdo izmed pripadnikov našega ljudstva drznil opsovati materinščino svojih nemško govorečih sodeželanov kot jezik gestapovcev in nacističnih zločincev?

Napredne, demokratične države, ki zajemajo v svojih mejah pripadnike različnih narodnosti — n. pr. sosedna socialistična Jugoslavija — imajo v svoji zakonodaji predvidene stroge sankcije proti hujskanju in ščuvanju enega naroda proti drugemu. Če je avstrijska zakonodaja tozadevno pomanjkljiva, bi bilo spričo ponavljajočih se nebrzdanih ekscesov gotovih neodgovornih krogov, ki stalno zastrupljajo javnost in ščuvalo na narodnostno sovraštvo in nestrpnost v deželi, kjer živa dva naroda, skrajni čas, da se ustvari jasna in učinkovita zakonita podlaga, ki bo tako škodljivo početje onemogočila.

Demokratične sile brez razlike jezika in narodnosti, ki žele mirno sožitje in plodno sodelovanje pri naporih za doseg boljšega družbenega reda, čaka hvaležno področje skupnega dela za skupni napred.

Dobri odnosi med Jugoslavijo in Egiptom

Ko so jugoslovanska šolska ladja »Galeb« in vojni ladji, ki jo spremljajo, plule minulo soboto na poti v domovino skozi Sueški prekop, sta predsednik FLRJ maršal Tito in ministrski predsednik Egipta, ki trenutno vrši tudi dolžnosti predsednika države, Gamal Abdel Naser izkoristila to priložnost za sestanek, ki je bil domnjen že tedaj, ko se je predsednik Tito vozil skozi Sueški prekop na obisk v Indijo in Burmo.

V Suezju je ministrski predsednik Naser prišel na palubo »Galeba« kjer ga je maršal Tito osebno pozdravil. Z njim so prišli tudi zunanji in notranji minister ter minister za narodno obrambo Egipta. Kmalu nato so se začeli politični razgovori med jugoslovanskimi in egiptovskimi državniki, po katerih zaključku je bilo objavljeno uradno poročilo, ki med drugim pravi:

»Sestanek je dal priložnost za prijateljsko in vsestransko izmenjavo gledišč tako o mednarodnih problemih splošnega pomena kakor tudi o vprašanjih, ki se tičejo neposredno obeh držav. Glede odnosov med

Egiptom in Jugoslavijo je bilo z zadovoljstvom ugotovljeno, da se ugodno razvijajo. Ugotovljeno pa je bilo tudi, da je treba še povečati napore, da bi se v bodočnosti izkoristile vse možnosti za še uspešnejši razvoj teh odnosov.«

Pred slovesom med obema državnikoma v Ismailji je ministrski predsednik Naser povabil maršala Tita, naj uradno obišče Egipt. Tito je povabil sprejel in se mu bo odzval v jeseni.

Jugoslavija naj posreduje med Egiptom in Izraelom

Te dni je svetovna javnost tudi zvedela za vest, da bi bila Jugoslavija pripravljena posredovati v izraelsko-egiptovskem sporu, če bi obe strani to želeli. Poudarjajo, da politika enakopravnega sodelovanja, ki jo uveljavlja jugoslovanska vlada, in njena vdanost stvari miru omogočata Jugoslaviji takšno vlogo. Ureditev izraelsko-egiptovskega spora bi pomenila velik prispevek k stvari miru.

Dva avstrijsko-jugoslovanska sporazuma odobrena

Na zadnji seji avstrijskega ministrskega sveta minuli torek je zvezni kancler ing. Raab sporočil, da je zavezniški kontrolni svet odobril dva avstrijsko-jugoslovanska sporazuma, in sicer sporazum o uvedbi meddržavnega avtobusnega prometa ter sporazum, ki urejuje filmsko-gospodarske odnose med obema državama.

Vedno nove številke o žrtvah druge svetovne vojne

Ameriška kongresna biblioteka prinaša v eni izmed svojih novjših publikacij med drugim mnogo dopolnjenih podatkov o žrtvah druge svetovne vojne. Nekateri podatki iz tega poročila so naslednji: V drugi svetovni vojni je bilo pod orožjem okoli 110 milijonov mož. Na bojiščih jih je obležalo 27.149.000. Ogromne so bile tudi smrtne žrtve civilnega prebivalstva. Vseh skupaj jih je bilo 24.940.000, od tega v SZ 6.700.000, v vzhodnih in južnovevropskih državah nad 8 milijonov, pri katerih so vračunani tudi civilisti, ki so bili pomorjeni po raznih taboriščih. V

Nemčiji je med bombardiranjem padlo nad 2 milijona ljudi, zahodne države, brez ZDA, pa so imele 690.000 smrtnih žrtev med civilnim prebivalstvom.

Druga svetovna vojna je tako zahtevala življenje 53 milijonov vojakov in civilistov, pri čemer pa je treba ogromno število pogrešanih vojakov 300.000 in civilistov, od katerih je velika večina tudi gotovo že mrtva. Vojakov in civilistov, ki so bili tako hudo ranjeni, da so pozneje umrli, ali pa še živijo kot pohabljeni, je bilo nad 35 milijonov. Med njimi so tudi žene in otroci.

Malomarnost najčešče vzrok požarov

Na Koroškem se primeri največ požarov v vsej Avstriji. Deželna komisija za zaščito proti požarom je minuli torek na svoji seji razpravljala o tem vprašanju. Dvorni svetnik Colerus-Geldern je v svojem referatu nakazal smernice za izpopolnitev organizacije za zaščito proti požarom. Predvsem je potrebnih več zaščitnih naprav proti strelji. Major Kohla je opozoril, da je najčešči vzrok požarov na Koroškem malomarnost pri gorilnih napravah. Naglasil je, da je poleg kontrole gradbenih izpeljav v večji meri potrebno poučevati in prepričevati prebivalstvo o pomenu zaščite proti požarnim škodam.

Nujno je, da se uvede trajno poučevanje prebivalstva v tem smislu, ker bo le tako mogoče omejiti škodo, ki nastaja na ljudskem premoženju zaradi požarov.

Smrtna kazen za ameriškega vojaka v Salzburgu

Ameriško vojaško sodišče v Salzburgu je obsodilo črnega vojaka Bennetta na smrt zaradi posilstva in poskušene umora, zagrešenega nad dvanajstletno deklico. Pri sodni obravnavi je deklica izmed večjega števila vojakov črncev na mah prepoznala storilca.

Strogi prometni ukrepi za pešce v Parizu

Pešci na pariških cestah in ulicah morajo biti odslej še bolj previdni, če se hočejo izogniti precej občutnim kaznim. Policija je namreč uvedla nov kazenski sistem, po katerem mora vsak pešec, ki krši prometne določbe, takoj na mestu plačati 900 frankov globe. Devetsto frankov je v našem denarju okoli 65 šilingov. Štirideset policijskih vozov ima nalogo, da pazi na pešce, za katere je edina tolažba, da nadzorujejo prav tako strogo voznike z motornimi vozili, ki jih pri prestopkih prometnih predpisov ravno tako zelo občutno kaznujejo.

Pariški časopis »France-Soir« pa je razpisal za pet najzvarnejših pešcev in pet najboljših prometnih policistov vabljuje nagrade in sicer brezplačno letalsko vožnjo za dve osebi na Dansko na enotedensko okrevanje. Vsak policist in pešec, ki se bo v prometu posebno izkazal, prejme

priznalno karto. Ob koncu vsakega meseca bodo precenili in izžrebali po pet oseb izmed pešcev in policistov za brezplačni izlet na Dansko.

Das Haus der guten Möbel
4 Vorteile

- Riesenauswahl — über 100 Ausstattungen
- Die besten und billigsten Möbel Österreichs
- Hartholzschlafzimmer nur 3900 Schilling
- Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zinsen
- Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto

STADLER-MÖBEL
KLAGENFURT

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Začetek oddaje — 5.50 Kmečka oddaja — 6.00 Glasbeni pozdrav — 7.00 Jutranji koncert — 7.55 Marsikaj zvenečega — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.10 Medigra — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Medigra — 11.25 Šolska oddaja — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro namešano — 13.00 Opoldanski koncert — 13.45 Objave — 13.55 Slovenska poročila in objave — 14.25 Specialno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.00 Kulturne vesti — 17.30 Popoldanski koncert — 18.00 Radio nasveti — 19.55 Lokalna poročila — 00.05 Nočna oddaja.

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00, 00.00.

Sobota, 12. februar:

8.45 Makav — vzhodni Monaco — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (sl.) — 14.20 Kulturna oddaja deželne vlade — 14.35 Pozdrav nate — 15.35 Domači zvoki — 16.20 Prima izbor — 19.40 Šport iz vsega sveta — 20.15 Konec tedna na smučarski koči.

Nedelja, 13. februar:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (sl.) — 11.30 Smejoči se radio-časniki — 14.30 Irska pravljica — 17.45 Kličemo mladino — 19.20 Lepe melodije — 20.15 Kriminalna uganka: »Kdo je storilec?« — 21.15 ... to gre v noge! (pustni ples za staro in mlado).

Ponedeljek, 14. februar:

11.00 Iznajdbe v 2. polovici 19. stoletja — 14.00 Za našo vas (sl.) — 15.00 Pravljice iz vsega sveta — 18.45 Vedno dobre volje ... (sl.) — 19.30 Schöberl in Pröselmaier na potovanju — 20.15 Glasba in sreča v ponedeljek zvečer.

Torek, 15. februar:

8.45 Zgodovina in razvoj narkoze — 11.00 Pripovedke iz Avstrije — 14.00 Zdravniški

vedež. Bojan Adamič igra svoje skladbe (sl.) — 15.00 Vsi smo država — 15.45 Novi poklici — 20.05 »Lepa Riset« (opereta).

Sreda, 16. februar:

8.45 Iz ženskega sveta — 10.15 »Slavček« (pravljica) — 14.00 Za uho in peto ... (sl.) — 15.45 Otroška ura — 18.45 Pojeta Sonja Drakler in Dušan Pertot (sl.) — 21.00 »Hura, avto imamo«.

Četrtek, 17. februar:

14.00 Iz domačih logov. Poje centralni zbor SPZ pod vodstvom Pavla Kernjaka (sl.) — 16.30 Stari in novi šlagerji — 18.30 UNESCO govori — 19.30 Philips-revija — 20.05 Pust na Štajerskem.

Petek, 18. februar:

14.00 Tragedija borbe za kruh (Ob 5. obletnici smrti Prežihovega Voranca (sl.) — 15.45 Pustna povest — 18.45 Domače pesmi (sl.) — 19.15 Zgrabi srečo! — 20.05 Slušna igra: »Nataki bo čakal«.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob nedeljah: 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci — 6.30 Pregled tiska — 7.10 Jutranji orkestralni spored — 7.30 Gospodinjski nasveti — 7.40 Zabavna glasba — 11.00 Radijski koledar — 12.00 Kmetijski nasveti ali kmetijska univerza — 12.45 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 14.10 Melodije za razvedrilo — 15.15 Lahka glasba — 16.10 Utrinki iz literature — 16.30 Zeleli ste — poslušajte! — 19.00 Radijski dnevnik — 23.00 Oddaja za tujino.

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 12. februar:

6.35 Štirje fantje in veseli godci — 12.10 Slovenske narodne — 15.40 Slovenska narodna glasba — 16.10 Pesmi Jožeta Šmita — 18.15 Pesmi za naše male — 18.40 Igra tamburaški orkester — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 13. februar:

8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro — 9.00 Otroška predstava — 12.15 Venček slovenskih narodnih pesmi — 13.00 Pol ure za našo vas — 13.30 Zeleli ste — poslušajte! — 15.30 Vtisi s poti po Črni gori — 16.00 Javni veseli večer — 20.00 60 minut vedre glasbe iz Beograda.

Ponedeljek, 14. februar:

11.15 4.500 čevljev pod morjem — 15.30 Kranj, srce Gorenjske — 17.10 V svetu opernih melodij — 18.15 Igrajo veliki zabavni orkestri — 18.30 Zdravstveni nasveti — 20.00 Zunanje-politični feljton.

Torek, 15. februar:

6.35 Slovenske narodne in partizanske pesmi — 11.15 Cicibanom — dober dan — 14.00 Za mlade pevce in godce — 18.30 Športni tednik — 20.30 Radijska igra — 21.20 Plesna glasba.

Sreda, 16. februar:

6.35 Zabavni spored — 11.45 Slovenske narodne in umetne pesmi — 12.10 V valčkovem ritmu — 13.15 Za prijetno popoldne — 17.10 Solisti pred mikrofonom — 20.00 Richard Strauss: »Elektra« (opera).

Četrtek, 17. februar:

6.35 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 11.15 Za pionirje — 12.10 Godba na pihala igra — 13.00 Ljudsko-prosvetni obzornik — 13.10 Slovanski plesi — 18.00 Nova Zelandija — 18.10 Pesem skozi stoletja — 18.30 Modni kotiček — 20.00 Domače aktualnosti — 20.15 »Četrtek večer« domačih pesmi in napevov.

Petek, 18. februar:

6.35 Slovenske narodne in umetne pesmi — 12.16 Veseli slovenski napevi — 15.15 Igra zabavni trio — 16.10 Prežihov Voranc: Listnica uredništva — 18.10 Poje ženski vokalni kvintet — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.15 Prireditelji slovenskih narodnih pesmi pred mikrofonom.